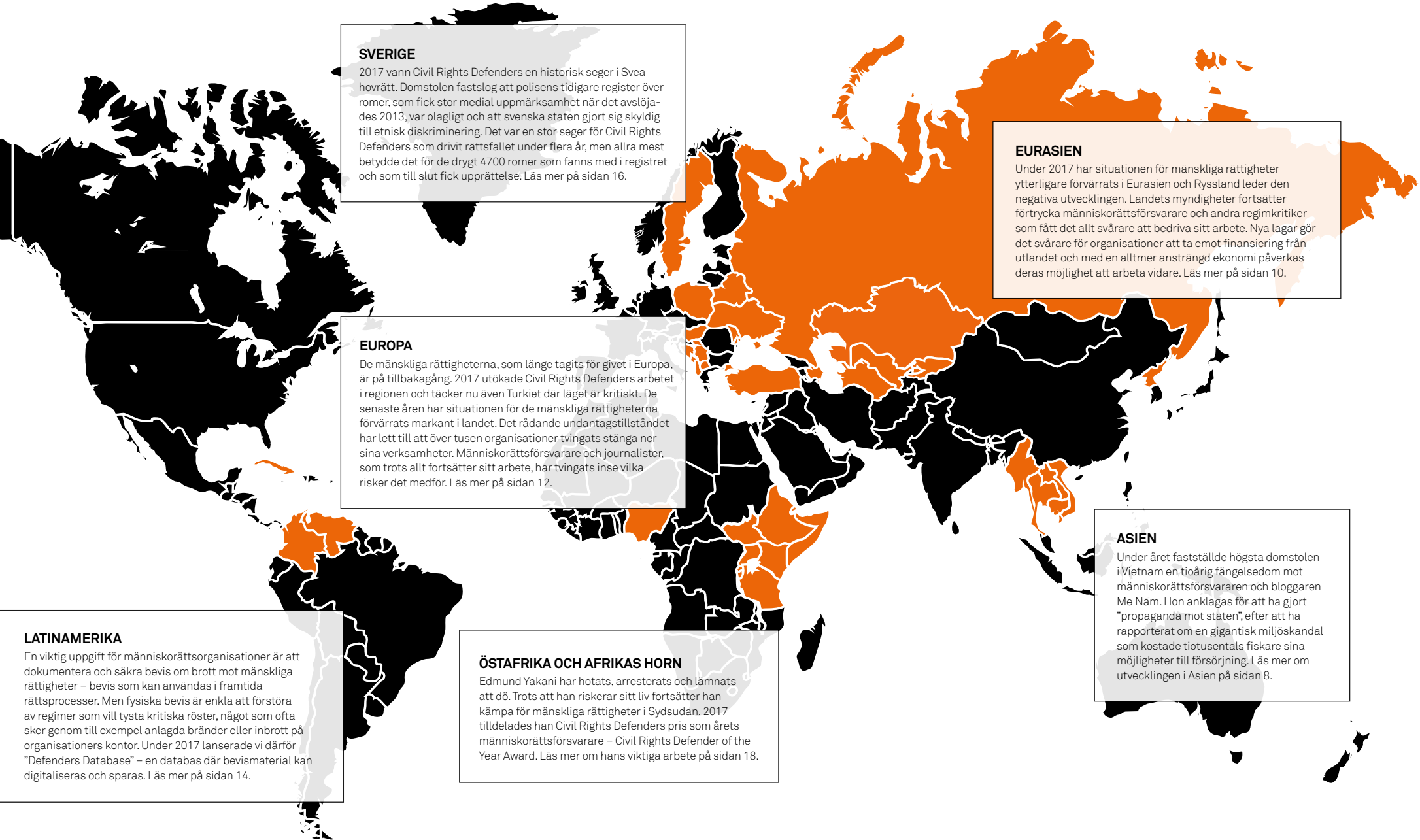

VERKSAMHETSBERÄTTELSE OCH ÅRSREDOVISNING

CIVIL RIGHTS DEFENDERS är en internationell människorättsorganisation som är politiskt och religiöst obunden. Organisationen försvarar människors medborgerliga och politiska rättigheter och stärker människorättsförsvarare som är utsatta för risker. Civil Rights Defenders är aktiv i Sverige och de länder i världen där respekten för de mänskliga rättigheterna är som sämst. Vi bedriver påverkansarbete, juridiska processer och informerar om situationen när det gäller mänskliga rättigheter globalt.

INNEHÅLL

Förord 5

Civil Rights Defenders 2017
– året som gått 6

Asien 8

Eurasien10

Europa12

Latinamerika14

Sverige16

Östafrika och Afrikas horn18

Natalia Project20

Årets människorättsförsvarare 201721

Civil Rights Defenders vann historisk
seger i hovrätten22

Årsredovisning 201726

Förvaltningsberättelse26

Resultaträkning31

Balansräkning32

Förändring av eget kapital33

Kassaflödesanalys indirekt metod33

Noter34

Revisionsberättelse39

Chefer/ansvariga vid årsskiftet 2017/201841

Styrelse42

Tryckt hos AMO-tryck, Stockholm 2018
Copyright © 2018 Civil Rights Defenders

Grafisk form: Petra Handin
Omslagsfoto: Licadho

270 personer fick stöd från Civil Rights Defenders akutfond under 2017. Läs mer på sidan 6.

87 Under 2017 gick 87 procent av Civil Rights Defenders intäkter till ändamålet.

200 Civil Rights Defenders samarbetar med närmare 200 lokala människorättsorganisationer världen över.

115 deltagare var vid årsskiftet 2017 inkluderade i Natalia Project – världens första larm- och positionssystem för människorättsförsvarare i fara. Läs mer på sidan 20.

4 700 Nära 4700 romer fanns med i polisens olagliga register över romer som avslöjades 2013. 2017 fick de upprättelse efter att Civil Rights Defenders stämde staten och vann en historisk seger i hovrätten. Läs mer på sidan 22.

FOTO: VESİ ATAN

Anböriga till personer som har blivit utsatta för påtvingande försvinnande böjer foton på sina nära och kära utanför ett gymnasium i Cizre, Turkiet. 2017 växte Civil Rights Defenders och arbetet täcker nu även Turkiet där situationen för mänskliga rättigheter förvärrats markant de senaste åren.

MED GEMENSAMMA KRAFTER ÅSTADKOMMER VI FÖRÄNDRING

Civil Rights Defenders arbete har aldrig varit viktigare. Vi ser en generell, negativ utveckling för mänskliga rättigheter runt om i världen och ett ökat tryck på lokala människorättsförsvarare. En trend som har pågått i flera år och som dessvärre inte kommer avta inom de närmsta åren.

Utvecklingen inom EU, med bland annat populism och en ökande diskriminering av minoriteter, bekymrar oss. Tendenser som är påtagliga i till exempel Polen och Ungern. Den negativa utvecklingen har gjort att vi på Civil Rights Defenders utökat och omprioriterat vår verksamhet under 2017. Förra året ökade antalet medarbetare, liksom antalet människorättsförsvarare och organisationer som vi samarbetar med. Nu täcker

vi även Turkiet som är ett nytt land för oss att arbeta med. Och vi fortsätter att utveckla vår verksamhet inom EU.

I Sverige tar vi ofta mänskliga rättigheter för givet – men även här sker allvarliga människorättsbrott. Förra året föll till exempel domen i det uppmärksammade fallet om Skånepolisens register över romer, en rättsprocess som drevs av Civil Rights Defenders. Hovrätten gav romerna rätt och menade att registret var baserat på deras etniska tillhörighet. Det var en viktig dom som gav de drabbade upprättelse. Nu följer ett viktigt arbete för att se till att samma sak inte inträffar igen och att polisen förändrar sitt arbetssätt.

Under 2017 utökade vi också arbetet kring samers situation och urfolksrätten, vilket är en prioriterad

fråga för oss framöver. Det handlar om att tillsammans med samer arbeta för att stärka samers inflytande i beslutsprocesser som påverkar deras livsvillkor som urfolk i Sverige.

Det är av yttersta vikt att stödja lokala människorättsförsvarare och deras organisationer för att de ska kunna och våga fortsätta sitt viktiga arbete runt om i världen. Insatser som kräver pengar. Det gläder mig därför att stödet för oss och det arbete vi utför växte under 2017. Våra resurser för arbetet i Europa har ökat liksom vår insamling från Postkodlotteriet, privatpersoner och företag. Donationerna är extra välkomna då de tillåter oss att utföra vårt arbete där vi bedömer att behovet är som störst.

Förutom pengar krävs det ett stort mod att försvara mänskliga rättigheter. I många länder lever människorättsförsvarare under hot riktade mot dem själva och deras familjer. Med hjälp av innovativa lösningar har vi under de senaste åren försökt hitta sätt att skydda och stärka människorättsförsvarare. Det globala säkerhetssystemet Natalia Project, ett personligt larmsystem för den som utsätts för hot eller blir angripen, får allt fler användare. I januari i år har vi även lanserat ”Defenders Database” för att rapportera kränkningar mot mänskliga rättigheter. I databasen lagras bevis och

annan viktig information i molnet istället för i pappersarkiv. Det minskar till exempel risken att värdefullt material förstörs vid attentat. Databasen lanserades i Latinamerika och planen är att introducera den även i Afrika under 2018.

Det är viktigt att påminna varandra om de framsteg som görs, även om den övergripande trenden för mänskliga rättigheter är negativ. Till exempel ser vi att vårt arbete med Pride i Serbien ger resultat. Hovrättens dom i registermålet förra året har gett drabbade romer upprättelse och kommer förhoppningsvis att få positiva effekter även för andra grupper som lever i utsatta förhållanden. Det finns givetvis fler positiva exempel, men vi på Civil Rights Defenders kommer att fortsätta berätta de obekväma sanningarna och driva på för förändring – det är vår uppgift. Vårt ansvar är att tillsammans med lokala människorättsförsvarare utkräva ansvar och kasta ljus över händelser som inte får döljas. För att kunna göra det behöver vi ditt stöd. Det är med gemensamma krafter som vi kan åstadkomma förändring på kort och lång sikt.

John Stauffer,
Executive Director,
Civil Right Defenders

Det är viktigt att påminna varandra om de framsteg som görs, även om den övergripande trenden för mänskliga rättigheter är negativ.

FOTO: DAVID LAGERLOF

CIVIL RIGHTS DEFENDERS 2017 –ÅRET SOM GÅTT

Civil Rights Defenders är en internationell människorättsorganisation som är politiskt och religiöst obunden. Organisationen försvarar människors medborgerliga och politiska rättigheter och stärker människorättsförfarare som är utsatta för risker. Civil Rights Defenders är aktiv i Sverige och de länder i världen där respekten för de mänskliga rättigheterna är som sämst. Vi bedriver påverkansarbete, juridiska processer och informerar om situationen när det gäller mänskliga rättigheter globalt.

Under 2017 har Civil Rights Defenders fortsatt arbetet med att stödja människorättsförfarare i Latinamerika, Asien, Afrika och Europa. Gemensamt för alla regioner är att vi arbetar långsiktigt och att vi finns på plats. Tack vare våra samarbeten med närmare 200 lokala människorättsorganisationer världen över har vi en stor regional expertis.

ÖKAT FOKUS PÅ INSAMLING FRÅN PRIVATPERSONER OCH FÖRETAG

För att genomföra vårt arbete behövs resurser. Vår verksamhet finansieras av bidrag från statliga organisationer, såsom Sida, och av insamlade medel från företag, organisationer och privatpersoner. Under 2017 inledde vi en satsning på att öka andelen insamlade medel. De är extra viktiga för oss eftersom de i större utsträckning kan användas där behovet är som störst, medan de statliga bidragen i högre grad är öronmärkta för vissa projekt eller regioner.

Vår satsning på att öka insamlingen visar resultat, men det är ett långsiktigt arbete som behöver öka ännu mer de kommande åren. Vi kommer också att intensifiera vårt arbete med att knyta närmare relationer till fler företag. Vi tror att vår expertkunskap är mycket värdefull för företag och att goda samarbeten kommer

driva förändring i en positiv riktning. Våra insamlade medel går dels till vår regionspecifika verksamhet runt om i världen, dels till övergripande projekt som stöttar människorättsförfarare globalt.

AKUTFONDEN – FÖR MÄNNISKORÄTTSFÖRFARARE I FARA

Inom ramen för Civil Rights Defenders akutfond stöttar vi människorättsförfarare som är i fara och behöver hjälp snabbt. Till exempel får de tillgång till juridisk hjälp om de arresteras, eller hjälp att lämna landet. Vi arbetar också förebyggande, till exempel genomför vi säkerhetsutbildningar och hjälper till med fysiska och digitala säkerhetslösningar.

Under 2017 godkändes cirka 50 ansökningar vilket innebär att omkring 270 personer fick stöd från Akutfonden.

DEFENDERS' DAYS OCH CIVIL RIGHTS DEFENDER OF THE YEAR AWARD

Vartannat år anordnar Civil Rights Defenders Defenders' Days, en konferens för och med människorättsförfarare runt om i världen. Syftet är att vara ett forum för nätverkande och kunskapsutbyte som stärker vår gemensamma kapacitet, samt att tillhandahålla en plattform för att belysa och förändra lokala människorättsförfarares utsatta situation. 2017 var ett år utan konferens, nästa Defenders' Days arrangeras i april 2018.

Varje år delar vi ut ett pris till en framstående människorättsförfarare – Civil Rights Defender of the Year Award. 2017 gick priset till den sydsudanesiske människorättsförfararen Edmund Yakani. Mer om Edmund Yakani och hans viktiga arbete kan du läsa på sidan 21.

HUMAN RIGHTS INNOVATION INITIATIVE – TEKNIK OCH INNOVATION FÖR MÄNNISKORÄTTSFÖRFARARE

Civil Rights Defenders är en organisation med fokus på innovation. Genom Human Rights Innovation Initiative stöttar vi både vår egen och våra parterorganisationers verksamhet med hjälp av innovation. Vår metod, vilken vi kallar defender-centric, tar sin utgångspunkt i lokala människorättsförfarares utmaningar. Vi arbetar för att hitta digitala och fysiska lösningar på problem som de ställs inför. De innovationer som implementeras ska leda till ökad säkerhet för människorättsförfarare och samtidigt möjliggöra att deras arbete får ökad spridning och effekt.

Under 2017 har Human Rights Innovation Initiative stöttat människorättsförfarare med olika tekniska lösningar, såsom att hitta säkra krypterings- och kommunikationslösningar. Initiativet har också skapat en möjlighet

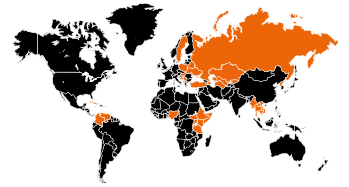
för lokala människorättsförfarare, Civil Rights Defenders egen personal och allmänheten att dela med sig av innovativa idéer via organisationens hemsida. De bästa idéerna vidareutvecklas. Vi lanserade även innovationsbloggen där vi skriver om nyheter, lärdomar och tankar kring innovation för mänskliga rättigheter.

Förra året genomfördes Civil Rights Defenders första innovationstävling – Innovation Challenge. Tävlingsens mål är att hitta smarta lösningar som underlättar och minskar riskerna för de som arbetar med mänskliga rättigheter. 2017 utsågs två vinnare. Den ena vinnande idén fokuserar på frågan om mental hälsa för människorättsförfarare. Den andra på att öka ansvarsutkrävandet av polisen i ett av de länder där vi arbetar. Vinnaren använder crowdsourcing och datavisualisering för att öka medborgarnas möjlighet att få information och påverka polisens arbete och utveckling.

Civil Rights Defenders är en organisation med fokus på innovation. Genom Human Rights Innovation Initiative stöttar vi både vår egen och våra parterorganisationers verksamhet.

Sousou och Mabir Cissoko uppträdde när Civil Rights Defenders delade ut pris till årets människorättsförfarare 2017, Edmund Yakani.

ASIEN

Civil Rights Defenders bevakar utvecklingen i Asien, med fokus på Sydostasien, där situationen för mänskliga rättigheter fortsätter att förvärras. Möjligheter att driva opinion och organisera sig till försvar för mänskliga rättigheter försämrats i takt med att ny repressiv lagstiftning införs. Förtryckande metoder kopieras mellan länderna i regionen.

FOTO: VILHELM STOKSTAD / KONTINENT

En grupp med skolbarn passerar en av KIA-rebellernas lastbilar i Kachinstaten, Burma. Regimen hävdar att fredssträngningarna ökar, samtidigt eskalerar inbördeskriget.

Sydostasiens sista demokrati föll under året, när oppositionspartiet upplöstes i Kambodja. Parallellt med urholkningen av de rester av demokrati som funnits i regionen pågår flera andra processer som påverkar tillståndet för mänskliga rättigheter negativt. Ett utbrett problem som engagerar människorättsförsvarare är landstölder. Mark konfiskeras utan skälig kompensation och befolkningen fördrivs för att ge plats åt plantager, gruvidrift eller utvecklingsprojekt som planeras utan hänsyn till de människor som bor på marken. De tvingas att lämna sina hem och förlorar därmed ofta också sin möjlighet till försörjning. Försök att fredligt protestera möts med våld och repression.

Kopplat till detta sker en urbanisering i flera av länderna, där människor som inte längre kan försörja sig på landsbygden hamnar i slumområden runt storstädernas industrizoner. Ett exempel är Kambodja där det i dag arbetar cirka 700 000 personer i textilindustrin, till löner som de anställda knappt kan leva på. Rätten att organisera sig för att förbättra sina arbetsförhållanden är starkt begränsad.

10 ÅRS FÄNGELSE FÖR DEN VIETNAMESISKA BLOGGAREN ME NAM

Under året fastställde högsta domstolen i Vietnam även en 10-årig fängelsedom mot människorättsförsvararen och bloggaren Me Nam. Hon anklagas för att ha gjort "propaganda mot staten", efter att ha rapporterat om en gigantisk miljöskandal som kostade tiotusentals fiskare sina möjligheter till försörjning. 2015 fick hon Civil Rights Defenders pris som årets människorättsförsvarare – Civil Rights Defender of the Year Award.

Möjligheter att driva opinion och organisera sig till försvar för mänskliga rättigheter försämrats i takt med att ny repressiv lagstiftning införs.

I Burma resulterade förföljelsen av den muslimska minoriteten Rohingya i att 700 000 människor fördrivs och tusentals mördades. Situationen för Rohingyas klassades av FN som "ett skolboksexempel på etnisk rensning". Samtidigt eskalerar inbördeskriget i landets gränsområden, ofta kopplat till försök att ta kontrollen över naturresurser.

Till detta kan läggas begränsningar för fri media att verka i hela regionen. Journalister arresteras och hotas med våld. Lagar används godtyckligt för att skrämja till tystnad och arrestera personer med obekväma åsikter.

Men trots det hårda trycket finns det fortfarande många journalister och människorättsförsvarare som är beredda att kämpa för demokrati och mänskliga rättigheter i regionen. Genom att dessa modiga människor fortsätter sitt arbete vågar även andra stå upp för mänskliga rättigheter.

För att belysa den allvarliga situationen i regionen arbetade Civil Rights Defenders under 2017 med att bedriva påverkansarbete gentemot beslutsfattare i Sverige, EU och FN-organ tillsammans med lokala partnerorganisationer. Genom våra partnerorganisationer får vi viktig information som vi använder för att påverka politiker och beslutsfattare så att respekten för mänskliga rättigheter i regionen kan stärkas framåt.

Under året fastställdes en 10-årig fängelsedom mot människorättsförsvararen och bloggaren Me Nam.

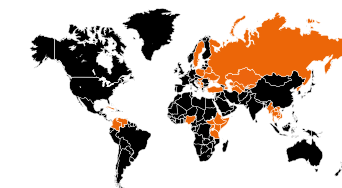

FOTO: CIVIL RIGHTS DEFENDERS

Flasbmob för HBTQ-personers rättigheter i Perm, Ryssland, 2017. De mänskliga rättigheterna är på kraftig tillbakagång i landet, inte minst för minoritetsgrupper.

EURASIEN

Civil Rights Defenders arbete i Eurasien omfattar tidigare Sovjetunionen, exklusive Baltikum. Under 2017 har situationen för mänskliga rättigheter ytterligare förvärrats i regionen och Ryssland leder den negativa utvecklingen.

Trenden, som började när Vladimir Putin tillträdde sin tredje mandatperiod som Rysslands president 2012, fortgår. Myndigheterna har under 2017 fortsatt att förtrycka människorättsförsvarare och andra regimkritiker som fått det allt svårare att bedriva sitt arbete i Ryssland. I november 2017 antogs en lag som gör det möjligt att stämpla medier som "utländska agenter". Det är en av många repressiva lagar som antagits i Ryssland de senaste åren och som tillsammans med mediekampanjer och trakasserier skapar näst intill obefintliga förutsättningar för de organisationer som

arbetar för att främja demokrati och mänskliga rättigheter. De nya lagarna gör det bland annat svårare för organisationerna att ta emot finansiering från utlandet och med en alltmer ansträngd ekonomi påverkas deras möjlighet att arbeta vidare.

TJETJENIEN – ETT ALLTMER AKUT LÄGE

Under 2017 har Civil Rights Defenders arbetat för att belysa den kritiska utvecklingen i den ryska delrepubliken Tjetjenien. Förtrycket mot befolkningen,

både allmänheten och mer utsatta grupper, samt det minskade utrymmet för lokala organisationer att agera försvårar arbetet i delrepubliken avsevärt. Förra året rapporterade media om hur HBTQ-personer förföljdes, torterades och till och med dödades.

Civil Rights Defenders arbetar aktivt för att uppmärksamma den fortgående kampanjen mot att driva den sista människorättsorganisationen, Memorial, ut ur delrepubliken. Om enväldshärskaren Ramzan Kadyrov, som styr Tjetjenien med järnhand, lyckas med det kan han begå fruktansvärda människorättsbrott utan att omvärlden varken ser eller hör.

VITRYSSLAND – TILLBAKAGÅNG EFTER MINSKADE SANKTIONER

I februari 2017 släppte vi en rapport om Vitryssland med anledning av att EU ett år tidigare lyft sanktionerna mot landet. Sanktionerna, som infördes som svar på den vitryska regimens kränkningar av de mänskliga rättigheterna, togs bort efter att sex politiska fångar släppts. EU blundade dock för att regimen fortsatte att kränka de mänskliga rättigheterna. I rapporten konstaterar Civil Rights Defenders att det var fel att lyfta sanktionerna eftersom Vitryssland misslyckats med att möta alla de krav som EU ställt på landet. När regimen i mars 2017 slog till hårt mot en fredlig demonstration i landet, blev det ännu tydligare att EU:s beslut var felaktigt och att de vitryska myndigheterna avser att slå ner på alla former av kritiskt tänkande.

INFORMATIONSSPRIDNING OCH PÅVERKANSARBETE

Civil Rights Defenders arbetar på olika sätt för att stötta människorättsförsvarare och öka omvärldens tryck på länderna i Eurasien. Närvaron i fält innebär att vi kan stötta lokala människorättsförsvarare och observera utveckling och händelser på plats. Vi stöttar människorättsförsvarare med träningar och annan kapacitetsutveckling och driver påverkansarbete tillsammans med dem. Tack vare organisationens breda nätverk kan människorättsförsvarare dela erfarenheter och lära av varandra. Genom debattartiklar, rapporter och seminarier sätter vi den rådande situationen på politikernas agenda.

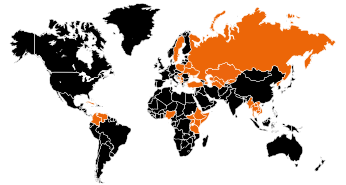
Alltför sällan görs kopplingen mellan säkerheten i Europa och utvecklingen i Ryssland. En prioritering inom ramen för Civil Rights Defenders verksamhet i Eurasien är därför att påverka EU:s politiker så att de tar tydlig ställning mot den bristande respekten för mänskliga rättigheter i regionen.

FOTO: CIVIL RIGHTS DEFENDERS

I slutet av mars 2017 genomförde vitryska myndigheter massgripanden i samband med fredliga demonstrationer. Bilden visar hur en av demonstranterna förs till en polisbil.

Under 2017 har situationen för mänskliga rättigheter ytterligare förvärrats i regionen och Ryssland leder den negativa utvecklingen.

EUROPA

2017 utökade Civil Rights Defenders arbete i Europa och täcker nu även Turkiet. Bakgrunden till expansionen är bland annat utvecklingen i regionen, där populism och ökad diskriminering av minoritetsgrupper, breder ut sig. De mänskliga rättigheterna, som länge tagits för givet, är på tillbakagång.

I Turkiet är läget kritiskt. De senaste åren har situationen för mänskliga rättigheter förvärrats markant i landet, inte minst sedan den misslyckade statskuppen 2016. Det rådande undantagstillståndet har lett till att över tusen organisationer tvingats stänga ner sina verksamheter. Människorättsförsvarare och journalister, som trots allt fortsätter sitt arbete, har tvingats inse vilka risker det medför.

deltagit. Finalen gick av stapeln i Europadomstolen i Strasbourg, där det vinnande laget fick möta lag från Sverige och Nederländerna. Syftet är att utbilda juristerna, ge dem praktisk erfarenhet av människorättsarbete och få unga jurister att mötas över nationsgränserna. Målet är också att öka kunskapen bland framtida makthavare och intresset för att arbeta med mänskliga rättigheter.

VÄSTRA BALKAN, POLEN, UNGERN OCH TURKIET I FOKUS

Under 2017 har Civil Rights Defenders arbete i Europa främst fokuserat på Västra Balkan, Polen, Ungern och Turkiet. På Västra Balkan har vi jobbat med flera parallella projekt och i slutet på året släpptes en omfattande rapportserie om romers rättigheter i regionen. I Polen och Ungern har vi utbildat framför allt yngre personer i mänskliga rättigheter. I Turkiet har fokus varit att stötta lokala människorättsorganisationer och att etablera en egen närvaro så att vi tillsammans kan fortsätta detta viktiga och mycket svåra arbete.

Under många år har Civil Rights Defenders arbetat för HBTQ-personers rättigheter i Serbien, med särskilt fokus på Pride, och insatserna gör skillnad. Under Pride 2017 deltog premiärministern och ytterligare två ministrar i paraden och den tillhörande konferensen hölls för första gången någonsin i en regeringsbyggnad. Trots framgångarna kvarstår dock mycket att göra för att förändra negativa attityder och politiska beslut.

Vi har också genomfört rättegångstävlingar genom det internationella evenemanget Moot Court Competition. Tävlingsarna samlar juridikstudenter från sydöstra Europa att delta i fiktiva rättegångar inriktade på mänskliga rättigheter. Under året har jurister från Kroatien, Serbien, Albanien och Montenegro

I Turkiet är läget kritiskt. Människorättsförsvarare och journalister, som trots allt fortsätter sitt arbete, har tvingats inse vilka risker det medför.

Civil Rights Defenders arbetar för att uppmärksamma romers rättigheter på Västra Balkan.

Anböriga till personer som har blivit utsatta för påtvingande försvinnande böjer foton på sina nära och kära i Kosyuluparken, Turkiet. 2017 växte Civil Rights Defenders och arbetet täcker nu även Turkiet där situationen för mänskliga rättigheter förvärrats markant de senaste åren.

LATINAMERIKA

Civil Rights Defenders arbete i Latinamerika är främst inriktat på Kuba och Venezuela. Arbetet utgår i huvudsak från Bogotá, Colombia, där vi har ett kontor.

Tack vare landets yttrande- och organisationsfrihet samt med ett omfattande internationellt bistånd har colombianska människorättsorganisationer växt sig relativt starka och byggt upp en stor kompetens. Vi använder dessa erfarenheter för att bidra till våra kubanska och venezolanska partners arbete. Syftet är att sprida kunskap och skapa förutsättningar för erfarenhetsutbyte dem emellan. Under 2017 har vi organiserat utbildningar i Colombia för sammanlagt sex kubanska människorättsorganisationer tillsammans med lika många colombianska.

FÖRSVAGAD DEMOKRATIRÖRELSE PÅ KUBA

På Kuba har den negativa utvecklingen de senaste åren resulterat i att många människorättsförsvarare tvingats ge upp sitt arbete eller lämna landet, vilket gjort att demokratirörelsen försvagats. En orsak till det ökade förtrycket är paradoxalt nog att USA, EU och många enskilda EU-länder, däribland Sverige, har knutit nya relationer med den kubanska regeringen under förevändningen att det har pågått ett ekonomiskt och politiskt reformarbete i landet.

Men dessa blygsamma reformer gjordes innan relationerna återupptogs. Därefter har inga nya reformer genomförts, snarare har de tidigare dragits tillbaka. De nya relationerna har också gjort att varken USA eller EU längre fördömer förtrycket på Kuba eftersom de inte vill riskera att relationerna försämrars. Den kubanska regeringen kan därför förfölja människorättsförsvarare och demokratikämpar utan repressalier från omvärlden.

FOKUS PÅ EXTERNT PÅVERKANSARBETE

Läget i Venezuela är akut. Landet står på randen till kollaps, människor svälter och det råder hyperinflation. Roten till den politiska krisen i Venezuela är att den koalition som styr landet sedan Hugo Chavez blev president 1999, och som länge hade brett folkligt stöd, inte vill acceptera att den nu förlorat stödet och därmed

i demokratisk ordning ska lämna ifrån sig makten.

Mot bakgrund av den svåra situationen i Venezuela och på Kuba har Civil Rights Defenders under 2017 arbetat intensivt med påverkansarbete gentemot politiker och företag.

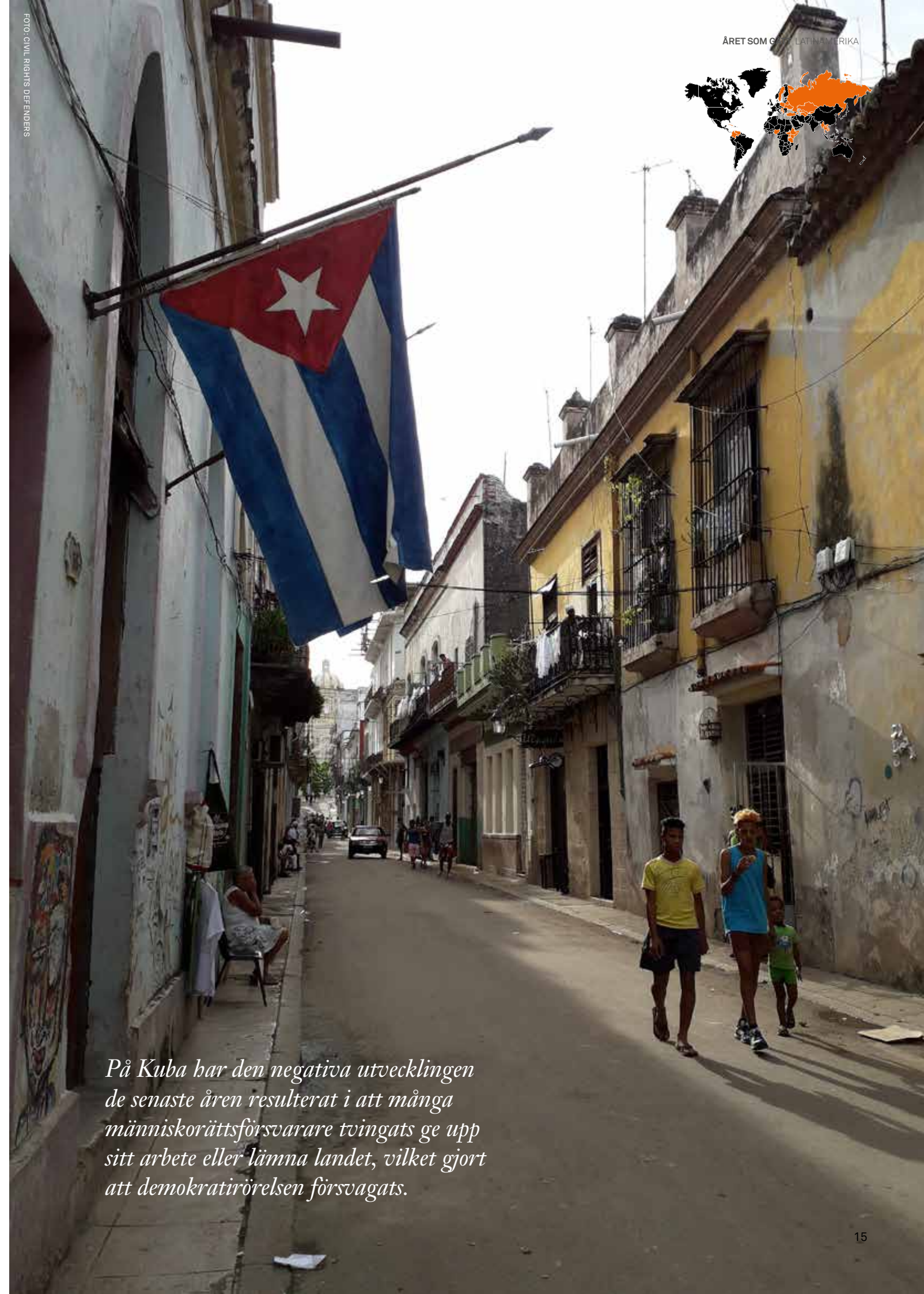
Via etablerade och sociala medier har vi bedrivit två kampanjer med sikte på konsumenter och företag. För Kuba har turistnäringen belysts, där de stora företagen ägs och drivs av den kubanska militärens holdingbolag GAESA. Det innebär att turismen gör förtryckarna starkare.

Kampanjen med fokus på Venezuela riktar sig mot det finska halvstatliga bolaget Neste, som tillsammans med det helstatliga venezolanska oljebolaget PDVSA, äger det svenska bolaget Nynas AB. PDVSAs export av olja står för mer än 90 procent av hela den venezolanska exporten. Företagets VD är oljeminister i regeringen och därmed delansvarig för avvecklingen av demokratin och kränkningarna av mänskliga rättigheter. Att den finska staten genom Neste samäger ett bolag med PDVSA går emot såväl den finska statens som Nestes mycket strikta policies kring korruption och mänskliga rättigheter.

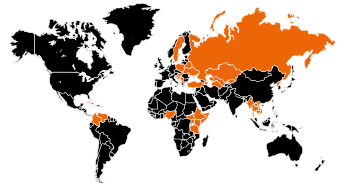
DATABAS FÖR ATT DOKUMENTERA KRÄNKNINGAR MOT MÄNSKLIGA RÄTTIGHETER

Under 2017 utvecklade vi även en databas, Defenders' Database, som har lanserats på Kuba. En viktig uppgift för människorättsorganisationer är att dokumentera och säkra bevis om brott mot mänskliga rättigheter – bevis som kan användas i framtida rättsprocesser. Ett problem är dock att fysiska bevis är enkla att förstöra av regimer som vill tysta kritiska röster. Något som ofta sker genom till exempel anlagda bränder eller inbrott på organisationers kontor. Genom att digitalisera material och ladda upp det i Defenders' Database säkras vi att bevisen finns kvar. Databasen används i dagsläget på Kuba och kommer under 2018 även att börja användas av våra partners i Östafrika.

FOTO: CIVIL RIGHTS DEFENDERS

På Kuba har den negativa utvecklingen de senaste åren resulterat i att många människorättsförsvarare tvingats ge upp sitt arbete eller lämna landet, vilket gjort att demokratirörelsen försvagats.

Under 2017 uppmärksammade Civil Rights Defenders nazismens ökade fäste i Sverige och de människorättskränkningar det för med sig.

Tumult i samband med att Nordiska motståndsrörelsen demonstrerar i Borlänge den 1 maj 2016.

SVERIGE

I Sverige arbetar Civil Rights Defenders bland annat med frågor som rör hatbrott, diskriminering och minoriteters rättigheter. Vi har även ett stort fokus på att bevaka att mänskliga rättigheter respekteras på landets låsta institutioner, såsom inom tvångsvården och på förvar.

En viktig del av arbetet går ut på att bedriva ett påverkansarbete mot regering och riksdag. Genom att lyfta frågorna till en politisk nivå vill vi säkerställa att makthavare tar ansvar för att mänskliga rättigheter respekteras.

HISTORISK SEGER FÖR ROMERS RÄTTIGHETER

2017 vann Civil Rights Defenders en historisk seger i Svea hovrätt. Domstolen fastslog att polisens tidigare register över romer, som fick stor medial uppmärksamhet när det avslöjades 2013, var olagligt och att svenska staten gjort sig skyldig till etnisk diskriminering. Det var en stor seger för Civil Rights Defenders som drivit rättsfallet under flera år, men allra mest betydde det för de drygt 4 700 romer som fanns med i registret och

som tillslut fick upprättelse. Läs mer om det uppmärksammade målet på sidan 22.

ÖKAT FÄSTE FÖR NAZISM INNEBÄR MINSKAT INFLYTANDE FÖR MÄNSKLIGA RÄTTIGHETER

Under förra året uppmärksammade Civil Rights Defenders även nazismens ökade fäste i Sverige och de människorättskränkningar det för med sig. Vi drev juridiska processer mot den nazistiska organisationen Nordiska motståndsrörelsen, vars ideologi är antidemokratisk och uppmanar till våld mot etniska minoriteter.

Under 2017 startades, tillsammans med Naturskyddsföreningen och samiska företrädare, ett samarbete där vi arbetar för samers rättigheter och för att öka respekten för urfolksrätten. Arbetet är ett av

våra fokusområden i Sverige de kommande åren.

Vi släppte även rapporten Slumpvis utvald som handlar om polisens arbete och etnisk profilering i Sverige. Att stoppas och kontrolleras av polisen på grund av etnicitet är en vardaglig erfarenhet för många av Sveriges minoritetsgrupper. Med rapporten, som baseras på intervjuer med såväl polis som personer som vittnar om att de utsatts för profilering, synliggjordes att profilering sker och att de som drabbas påverkas väldigt negativt. I längden kan det få allvarliga konsekvenser för samhället, till exempel att förtroendet för polisen minskar. Rapporten skrevs i samarbete med Kriminologiska institutionen vid Stockholms universitet och lanserades i december 2017.

CIVIL RIGHTS DEFENDERS DRIVER INDIVIDUELLA FALL FÖR ATT BELYSA SAMHÄLLSPROBLEM

Under 2017 drev vi även flera fall där vi kunde konstatera att de mänskliga rättigheterna i Sverige kränkts. Bland annat ett fall där en dement man med funktionsnedsättningar inte fått det stöd han behövde för att få en rättvis rättegång.

De individuella fall Civil Rights Defenders arbetar med visualiserar ofta större samhällsproblem. Genom att driva fallen vill vi lyfta problemen till en generell nivå och därigenom utkräva att Sverige tar ansvar för mänskliga rättigheter. I detta fall, som fortfarande är under utredning, begär vi skadestånd av Justitiekanslern för att mannens rättigheter kränkts.

Vi har även lagt stort fokus på att belysa problemet med att patienter hålls kvar inom tvångsvården trots att de är färdigbehandlade och det saknas skäl att hålla dem kvar. Den vanligaste orsaken till att patienterna hålls kvar är att kommunen inte ordnar servicebostäder inom den tidsram de är skyldiga till.

2017 genomfördes en stor undersökning för att kartlägga hur mänskliga rättigheter efterlevs inom tvångsvården. Den riktar sig till personer som är, eller har varit, intagna för tvångsvård under de senaste fem åren. Med hjälp av undersökningen kan vi identifiera brister och arbeta för att mänskliga rättigheter säkerställs framåt.

Civil Rights Defenders driver även det medialt uppmärksammade fallet Sinthu Selvarajah. I slutet av 2014 dog 28-åriga Sinthu efter att ha blivit utsatt

för övervåld i samband med ett polisingripande på en psykiatrisk avdelning i Västerås. Han blev nedtryckt på golvet av flera poliser, sprayad med tre burkar pepparspray (OC-spray) och fick en plastpåse över munnen. Fallet har prövats och lagts ner i flera omgångar, men i oktober 2017 beslöt Riksåklagaren att på nytt öppna förundersökningen då två poliser misstänks för tjänstefel i samband med händelsen. Civil Rights Defenders, som är starkt kritisk till polisens agerande och i flera år jobbat aktivt för att uppmärksamma utredningens brister, välkomnar beslutet.

I slutet av 2014 dog 28-åriga Sinthu efter att ha blivit utsatt för övervåld i samband med ett polisingripande på en psykiatrisk avdelning i Västerås.

Sinthu Selvarajah

ÖSTAFRIKA OCH AFRIKAS HORN

Civil Rights Defenders arbete i Östafrika och Afrikas horn täcker Kenya, Somalia, Sydsudan och Uganda. Organisationen följer även utvecklingen för de mänskliga rättigheterna i Etiopien.

Sydsudan, världens yngsta land, blev självständigt så sent som i juli 2011. Landet är ett av de fattigaste i världen, sett till ekonomiska, sociala och politiska faktorer. Situationen för mänskliga rättigheter är kritisk och har förvärrats ytterligare efter att våldsamma stridigheter bröt ut mellan olika etniska grupper 2013. 2017 delade Civil Rights Defenders ut det årliga priset, Civil Rights Defender of the Year Award, till den sydsudanesiske människorättsförsvararen, Edmund Yakani, för hans outtröttliga arbete för mänskliga rättigheter. Mer om hans viktiga arbete kan du läsa på sidan 21.

Valdagen i Kenya den 8 augusti 2017.

I Kenya har läget återigen förvärrats. Det kenyanska valet 2017 ogiltigförklarades efter att oegentligheter uppdagats. Oppositionen bojkottade omvalet eftersom oppositionsledaren menade att valmyndigheten inte vidtagit åtgärder för att kunna garantera ett rättvist val. Den sittande presidenten blir alltmer förtryckande och det ser ut som att landet kan gå mot en diktatur. Protester mot presidenten slås ner och i början av 2018 stängdes tre stora tv-stationer.

I Uganda, där den sittande presidenten Yoweri Museveni haft makten i över tre decennier, är människorättsituationen allvarlig. En lagändring, som lades fram 2017 och gick igenom 2018, gör att Museveni kan behålla makten ännu längre. Under förra året eskalerade situationen, människorättsituationen försämrades och civilsamhället och lokala människorättsförsvarare arbetar under konstant press.

Regionens största land, Etiopien, befinner sig i en djup politisk kris vilket kan komma att leda till ett inbördeskrig. Undantagstillståndet, som utlystes i slutet av 2016, förlängdes under 2017 och hävdades först i augusti.

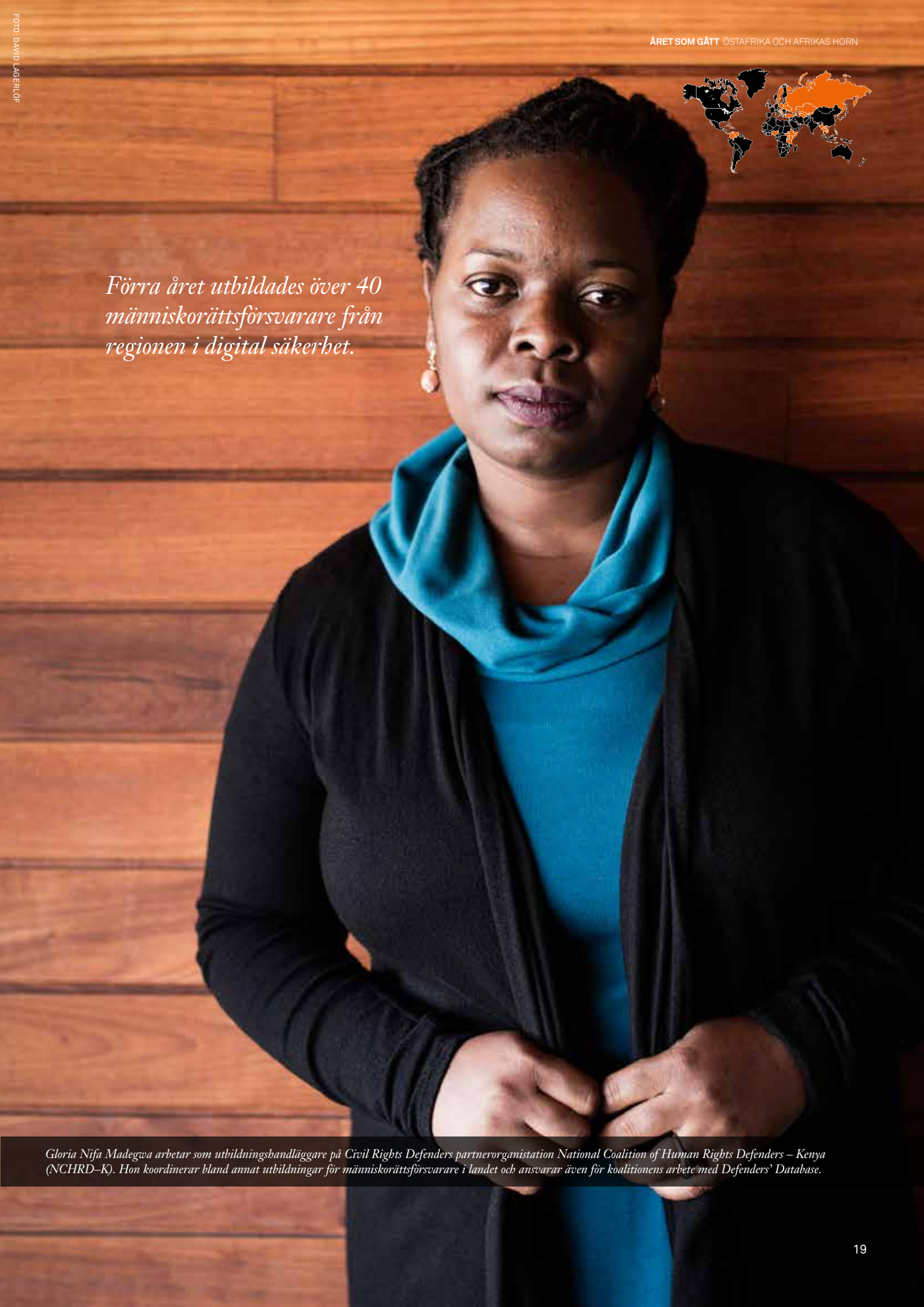
UTREDNINGAR FÖR ATT GRANSKA MÄNNISKORÄTTSKRÄNKNINGAR

Under 2017 slutförde och publicerade en av Civil Rights Defenders partnerorganisationer en utredning om människorättskränkningar i regionen. Ytterligare en partner startade ett projekt för att granska hur undantagstillståndet i Etiopien påverkat landets människorättsförsvarare.

I Uganda är det vanligt med inbrott på organisationers kontor. Inbrotten görs i syfte att undanröja information och kan gå nästan obemärkt förbi eftersom förövarna inte förstör något. Det försvårar bevisläget och vår partnerorganisation National Coalition of Human Rights Defenders-Uganda (NCHRD-U) genomförde förra året en granskning för att utreda detta. Vår partnerorganisation National Coalition of Human Rights Defenders-Kenya (NCHRD-K) startade i sin tur en utredning om människorättsbrott som begås mot Sengwer-folket som lever i Embobut-skogen i Kenya. Sengwer-folket förnekas rätten att ses som ett urfolk och pressas att lämna skogen. I sitt arbete kommer NCHRD-U och NCHRD-K kunna använda Civil Rights Defenders nya databas, Defenders' Database, där bevis som rör människorättsbrott samlas och säkras. Mer om Databasen kan du läsa på sidan 14.

Förra året utbildades över 40 människorättsförsvarare från regionen i digital säkerhet av Civil Rights Defenders. Vi påbörjade även arbetet med att ansluta somaliska människorättsförsvarare till vårt säkerhetsprogram Natalia Project. Utbildning för de nya deltagarna sker i början av 2018. Läs mer om Natalia Project på sidan 20.

Förra året utbildades över 40 människorättsförsvarare från regionen i digital säkerhet.

Gloria Nifa Madegwa arbetar som utbildningshandläggare på Civil Rights Defenders partnerorganisation National Coalition of Human Rights Defenders – Kenya (NCHRD-K). Hon koordinerar bland annat utbildningar för människorättsförsvarare i landet och ansvarar även för koalitionen arbete med Defenders' Database.

NATALIA PROJECT ÖKAR SÄKERHETEN FÖR MÄNNISKORÄTTSFÖRSVARARE I FARA

I stora delar av världen är det väldigt farligt att arbeta med mänskliga rättigheter. Trots riskerna är det många som outtröttligt fortsätter jobba för att världen ska bli en fredligare plats. För att öka säkerheten driver Civil Rights Defenders Natalia Project som är världens första larm- och positions-system för människorättsförsvarare i fara.

Projektet är uppkallat efter människorättsförsvararen Natalia Estemirova som fördes bort och mördades brutalt i Tjetjenien 2009.

Sedan lanseringen 2013 har antalet deltagare stadigt vuxit och under 2017 gick Natalia Project från drygt 90 till 115 deltagare. Förra året expanderade Natalia Project till Latinamerika och har därmed deltagare från fyra kontinenter.

SNABB HJÄLP ÄR SKILLNADEN MELLAN LIV OCH DÖD

Deltagarna i Natalia Project befinner sig ofta i mycket utsatta situationer, där möjligheten att snabbt kunna meddela omvärlden att de är i fara kan vara skillnaden

mellan liv och död. För dessa personer är det inte ett alternativ att kontakta polis eller andra myndigheter – de utgör snarare problemet än lösningen.

Ofta kan det ta tid innan omvärlden får kännedom om att en människorättsförsvarare utsatts för en attack, men med Natalia Project når informationen snabbt ut.

Deltagarna är utrustade med ett personligt larm med inbyggd GPS. Vid en attack, eller under hotfulla situationer, kan de aktivera larmet. En nödsignal skickas till ett antal personer som de själva valt ut, kollegor, familj eller andra lokala människorättsförsvarare, samt till Civil Rights Defenders. Inom loppet av några minuter kan vi agera lokalt, genom att komma till undsättning, och centralt, genom att sprida information på sociala medier och påverka maktbärare att agera.

VIKTIGT ATT FÖREBYGGA RISKER

När en människorättsförsvarare ansluter sig till Natalia Project görs en riskanalys där faktiska och potentiella hot identifieras. Civil Rights Defenders tar fram handlingsplaner för olika typer av händelser och genomför en säkerhetsutbildning för att gå igenom hur larmet fungerar och ge råd kring hur personen kan skydda sig och minska riskerna.

Ingen människorättsförsvarares situation är den andres lik. Vissa av deltagarna lever under konstant hot, andra behöver Natalia Project vid specifika tidpunkter eller när de reser till vissa platser. Inte desto mindre ger det en ökad trygghet. Under 2017 hade vi fyra larm och samtliga situationer kunde lösas lokalt på plats innan de hann eskalera.

Vi vet att Natalia Project gör skillnad och att deltagarna känner sig tryggare. Att vi snabbt kan komma till undsättning och deltagarna få omedelbart stöd är en komponent, men de allra flesta menar även att deras egen medvetenhet ökat, de har strukturerat sitt säkerhetstänk och därigenom minskat riskerna.

Vetskapen om att Civil Rights Defenders gör skillnad för människorättsförsvarare, vars arbete aldrig varit viktigare, gör att vi kommer fortsätta utveckla och förbättra Natalia Project för att ansluta och stötta fler som kämpar för att försvara de mänskliga rättigheterna.

Olena Shevchenko från organisationen Insight, som arbetar för HBTQ-personers rättigheter i Ukraina, är en av deltagarna i Natalia Project.

ÅRETS MÄNNISKORÄTTSFÖRSVARARE 2017

MED RISK FÖR SITT LIV FORTSÄTTER EDMUND YAKANI KÄMPA FÖR MÄNSKLIGA RÄTTIGHETER I SYDSUDAN

Varje år delar Civil Rights Defenders ut ett pris till en framstående människorättsförsvarare – Civil Rights Defenders of the Year Award. 2017 gick priset till den sydsudanesiske människorättsförsvararen Edmund Yakani som, trots att han utsätter sig själv för stora risker, outtröttligt arbetar för mänskliga rättigheter i en kontext fylld av konflikt, våld och allvarliga kränkningar.

Edmund Yakani har ägnat mer än 20 år av sitt liv åt mänskliga rättigheter. I dag är han chef för människorättsorganisationen Community Empowerment for Progress Organisation (CEPO) som har sin bas i Sydsudans huvudstad Juba. Som människorättsförsvarare ser han som sin uppgift att försvara och främja de mänskliga rättigheterna, bland annat genom att hjälpa andra människorättsförsvarare och dokumentera människorättsbrott. Ett arbete som inte uppskattas av regering, rebeller eller andra väpnade grupperingar i landet.

Sydsudan, som blev självständigt i juli 2011, är världens yngsta land. Det är också ett av de fattigaste i världen ur ett socialt, ekonomiskt och politiskt perspektiv. Respekt för medborgerliga och politiska rättigheter har aldrig nått upp till den nivå som landets medborgare önskade och hoppades på inför självständigheten.

Under 2013 förvärrades situationen för mänskliga rättigheter efter att väpnade etniska konflikter bröt ut. Sedan dess har människorättsförsvarare och andra kritiska röster fått utstå allt mer riktade hot på grund av sitt arbete. Edmund Yakani har själv hotats, arresterats och lämnats att dö.

En av de värsta händelserna inträffade i samband med att Edmund Yakani bad personer att skicka bevis, bilder på mord eller mordförsök, som kunde användas i framtida rättsprocesser. Myndigheterna fick reda på det och grep honom. Han fick en pistol tryckt mot huvudet, misshandlades svårt och dumpades senare i vattnet.

– Som tur var upptäcktes jag av förbipasserande som tog mig till sjukhus där jag vaknade upp och fick behandling, säger Edmund Yakani.

Som övertygad människorättsförsvarare ser Edmund Yakani inte något annat alternativ än att fortsätta sin kamp.

– Jag är inte intresserad av ett jobb som gynnar bara mig. Det är bättre att jag gör något för samhället och det är att arbeta för de mänskliga rättigheterna och att skydda människorättsförsvarare. Jag vet att det kan vara farligt, men inte tillräckligt för att få mig att ge upp. Jag måste fortsätta hoppas att, i morgon eller i övermorgon, kanske situationen kommer att förändras till det bättre.

OM CIVIL RIGHTS DEFENDER OF THE YEAR AWARD

Sedan 2013 delar Civil Rights Defenders årligen ut ett pris till en framträdande människorättsförsvarare som, trots riskerna för den egna säkerheten, fortsätter kämpa för att mänskliga rättigheter ska respekteras. Pristagarens arbete ska utföras utan användning av våld och inom en oberoende människorättsorganisation.

POLISENS REGISTER ÖVER ROMER

CIVIL RIGHTS DEFENDERS VANN HISTORISK SEGER I HOVRÄTTEN

I september 2013 kunde Dagens Nyheter avslöja att polisen i Skåne hade fört ett register över nära 4 700 romer eller personer med nära anknytning till romer. Att registret var olagligt rådde det enighet om. Men att registret var etniskt grundat tog ingen ställning för och därför stämde Civil Rights Defenders och elva romer, varav tre barn, svenska staten för kränkningar av de mänskliga rättigheterna. Den 28 april 2017 föll den historiska domen – Svea hovrätt slog fast att det handlade om etnisk diskriminering.

Nästan fyra år efter nyheten om Skånepolisens register var rättsprocessen över. Då hade Civil Rights Defenders, som företrädde de elva personerna, kämpat för att få rätt i både tingsrätten och hovrätten. Domen var viktig. Framför allt för de drabbade vars rättigheter kränkts och för andra romer, men också för samhället i stort. Strategiskt var det viktigt att visa på förekomsten av etnisk diskriminering i det svenska samhället, även inom offentliga institutioner.

Men låt oss göra en tillbakablick. Romer är, och har alltid varit en grupp som lever i stor utsatthet såväl i Sverige som i andra Europeiska länder.

Främlingsfientlighet och diskriminering är en del av romers vardag och många står helt eller delvis utanför samhället. Ändå kom Dagens Nyheters avslöjande om registret som en chock för många romer. Det blev också början på en resa där tilliten till det svenska samhället och rättsväsendet återigen fick sig en rejäl törn.

VARFÖR ÄR JAG REGISTRERAD?

Tänk dig att du får veta att du finns med i ett av polisens register. Inte på grund av att du, eller någon i din familj, har gjort något fel eller begått något brott. Du finns med enbart för att du råkar ha en viss etnisk tillhörighet. Du hittar också dina barn, bara några år gamla, i polisens register. Lägg därtill att registret innehåller både döda personer och personer som inte har bott i Sverige på många år. Varför kan man fråga sig? Vilket romerna gjorde – utan att få något svar.

VI STÄMMER STATEN

Registret konstaterades tidigt vara olagligt av flera olika instanser. Justitiekanslern beslutade att alla i registret skulle få en ersättning på 5 000 kronor för att deras rättigheter kränkts. Däremot ville ingen vidkännas att registret hade ett etniskt perspektiv och någon rimlig förklaring till varför registret upprättats gavs inte heller.

För romer var det själva knäckfrågan. Det var det även för Civil Rights Defenders, som arbetar för mänskliga rättigheter såväl i Sverige som i övriga världen. Efter en dialog med några av de drabbade lämnade vi tillsammans in en stämningsansökan mot staten till tingsrätten i mars 2015.

VINST I TINGSRÄTTEN MEN JK ÖVERKLARAR

Målet processades i första instans under våren 2016 och det slutade med att Civil Rights Defenders och de elva som företrädde vann mot staten i Stockholms tingsrätt i juni samma år. Domen slog fast att de elva personerna i målet registrerats enbart på grund av sin etniska tillhörighet, vilket bryter mot såväl polisdatalagen som Europakonventionen för de mänskliga rättigheterna. Domslutet inkluderade även hänvisningar till de övergrepp som romer i Sverige historiskt har utsatts för från statsmaktens sida. Tingsrätten utdömde också ett skadestånd på 30 000 kronor till var och en av personerna som målet gällde.

Men innan domen vunnit laga kraft överklagade Justitiekanslern, med hänvisning till att det funnits andra skäl till att registret upprättats. Det innebar en ny domstolsprocess under våren 2017, denna gång i Svea hovrätt. Glädjande nog fastställde hovrätten tingsrättens dom och i maj 2017 var fallet avslutat. Kort därpå beslutade staten, via Justitiekanslern, att betala ut skadeståndsbeloppet, om 30 000 kronor, till samtliga av de nära 4700 romer som registrerats – det största sammanlagda skadestånd staten någonsin betalat ut.

STRATEGISKT VIKTIGT FALL

En process av den här magnituden är mycket dyr och komplex, och frågan är om de romer som utsatts för kränkningen haft resurser att driva fallet på egen hand. Samarbetet mellan de elva drabbade romerna och Civil Rights Defenders var en förutsättning för att nå framgång. För Civil Rights Defenders, liksom andra organisationer, är den här typen av process ett viktigt arbetsverktyg. Att som organisation ta sig an ett rättsfall för att rikta strålkastarljuset mot ett generellt problem och åstadkomma en bredare samhällsförändring kallas för strategisk processföring. I det här fallet ville Civil Rights Defenders inte bara säkerställa upprättelse för de elva vi företrädde eller de övriga som registrerats, utan även lyfta upp frågan om diskriminering av en minoritetsgrupp samt svenska statens brott mot de mänskliga rättigheterna. Det var ett ansvarsfullt jobb, inte minst eftersom mycket stod på spel, såväl för romerna som för andra grupper i samhället som får utstå diskriminering.

Registret konstaterades tidigt vara olagligt av flera olika instanser. Däremot ville ingen vidkännas att registret hade ett etniskt perspektiv och någon rimlig förklaring till varför registret upprättats gavs inte heller.

HUR SKA VI FÖRHINDRA ATT DET HÄNDER IGEN?

Domen innebar att vi, svart på vitt, fick fastslaget att registret var olagligt och att det handlade om att polisen använder sig av etnisk profilering. Nu återstår att se till att det inte händer igen. För polisen handlar det om att se över och förändra interna processer och arbetssätt, samt arbeta med sin värdegrund för att kunna åstadkomma en attitydförändring. Även om rättvisa är skipad är arbetet långt ifrån avslutat.

RAPPORT OM ETNISK PROFILERING

Mot bakgrund av bland annat polisens register har Civil Rights Defenders, tillsammans med Kriminologiska institutionen vid Stockholms universitet, tagit fram rapporten Slumpvis utvald. Rapporten, som släpptes i december 2017, bygger på intervjuer med såväl poliser som människor som drabbats av etnisk profilering. Syftet med rapporten är att fördjupa förståelsen kring etnisk diskriminering inom polisen i Sverige. Ladda gärna ner rapporten från vår hemsida www.crd.org.

Fred Taikon är en av dem som fanns med i polisens register över romer. Tillsammans med Civil Rights Defenders och tio andra personer stämde han den svenska staten för etnisk diskriminering och vann i hovrätten. Bilden är fotad framför Stockholms tingsrätt samma dag som stämningsansökan lämnades in.

VÅR VISION

EN FREDLIG OCH SÄKER
VÄRLD MED FRIHET OCH
RÄTTVISA FÖR ALLA

FÖRVALTNINGSBERÄTTELSE

Organisationsnr 802011–1442

Styrelsen och Executive Director för Civil Rights Defenders
avger härmed årsredovisning för verksamhetsåret 2017.

ALLMÄNT OM VERKSAMHETEN

Civil Rights Defenders är en internationell människorättsorganisation som är politiskt och religiöst obunden. Organisationen försvarar människors medborgerliga och politiska rättigheter och stärker människorättsförsvarare som är utsatta för risker. Civil Rights Defenders är aktiv i Sverige och de länder i världen där respekten för de mänskliga rättigheterna är som sämst. Vi bedriver påverkansarbete, juridiska processer och informerar om situationen när det gäller mänskliga rättigheter globalt.

Säte: Stockholm

VISION

En fredlig och säker värld med frihet och rättvisa för alla.

VARFÖR ÄR CIVIL RIGHTS DEFENDERS ARBETE VIKTIGT FÖR VÅRA MEDARBETARE?

Med utgångspunkt i principen om allas lika värde arbetar Civil Rights Defenders för en fredlig och säker värld, med frihet och rättvisa för alla.

Konflikter och människorättskränkningar präglar vår värld i allt högre grad och vi anser att ett välfungerande, starkt och lokalt civilsamhälle blir allt viktigare. Vi vill driva politik, näringsliv och civilsamhälle framåt genom att samarbeta och utvecklas tillsammans i de viktiga frågorna om mänskliga rättigheter. Vi tror att vårt engagemang, och expertis inom våra kunskapsområden, påverkar till förändring och bidrar till en bättre värld för alla.

MÅL

Civil Rights Defenders övergripande mål är att förbättra människors tillgång till frihet och rättvisa genom ökad respekt för deras medborgerliga och politiska rättigheter.

För att uppnå detta styrs arbetet av tre delmål. Civil Rights Defenders ska:

1. Stödja människor att utkräva sina medborgerliga och politiska rättigheter genom att:

- Öka tillgången till rättshjälp
- Öka tillgången till information

2. Förmå stater att ta ansvar för de mänskliga rättigheternas genomförande genom att

- Påverka lagstiftning
- Förbättra tillämpningen av mänskliga rättigheter

3. Stärka lokala människorättsförsvarares arbete genom att:

- Förbättra deras förmåga och kapacitet att påverka och driva förändring
- Förbättra säkerheten för människorättsförsvarare

ARBETSMETODER

Granskning och ansvarsutkrävande

Civil Rights Defenders granskar statsmakten och andra makthavare samt utkräver ansvar när lagstiftningen eller dess tillämpning står i strid med de medborgerliga och politiska rättigheterna. Det gör vi själva, eller i samarbete med lokala människorättsförsvarare. Vi granskar lagar, lagförslag och myndighetsutövning samt driver rättsprocesser mot stater och andra makthavare som kränker människors rättigheter. Vi driver fall i nationella och internationella domstolar, kommittéer och tribunaler.

Opinion och påverkan

Civil Rights Defenders driver förändring och påverkar stater, makthavare och den allmänna opinionen. Vi arbetar med opinions- och påverkansarbete, själva eller tillsammans med lokala människorättsförsvarare och andra organisationer för att öka kapaciteten till nationell och internationell påverkan. Organisationen driver debatt och kampanjer samt belyser viktiga frågor genom media, seminarier och rapporter. I totalitära stater når vi ut med oberoende information genom alternativa medier och fora för diskussion och debatt.

Stöd och utbildning

Civil Rights Defenders grundidé är vikten av starka lokala människorättsaktörer. Vi fokuserar på att samarbeta med och stärka de lokala aktörerna. Detta innebär att organisationen arbetar med säkerhetsträningar, akutstöd, utbildning, kompetensutveckling och finansiering. Utifrån lokala behov stödjer vi utvecklingen för ökad förmåga och kapacitet att driva förändringsarbete lokalt. Det handlar även om människorättsförsvarares metoder, tillgång till verktyg och system för rapportering och resultatstyrning. Vi skapar också förutsättningar för lokala människorättsförsvarare att i trygghet mötas och utbyta erfarenheter för att stärka och inspirera varandra.

ORGANISATION

Civil Rights Defenders är en ideell expertorganisation för mänskliga rättigheter. Gerald Nagler är organisationens grundare och hedersordförande.

Årsmötet är organisationens högsta beslutande organ. För att bli medlem krävs att man stödjer organisationens ändamål och grundläggande värderingar (som uttrycks i internationella överenskommelser om de mänskliga rättigheterna) samt att man är beredd att verka för dessa.

Organisationens verksamhet styrs primärt inte av finansiering från medlemmar utan bedriver insamling och erhåller bidrag. Medlemsavgiften för 2017 uppgick till 300 kronor.

Årsmötet utser en styrelse som vid årsskiftet 2017/2018 utgjordes av sju ledamöter, varav fyra kvinnor och tre män. Under året har fem styrelsemöten hållits. Det utgår ingen ersättning för det arbete organisationens hedersordförande, styrelsens ordförande och ledamöter utför.

Amelie Silfverstolpe (Program Director Axfoundation) och Susanne Urwitz (Advokat) utsågs av årsmötet 2017 till ledamöter av valberedningen.

CIVIL RIGHTS DEFENDERS STYRELSE:

- Benedicte Berner (medieanalytiker) styrelseordförande
- Anna Jonsson Cornell (professor) ledamot
- Carin Norberg (styrelseordförande, Center for Economic and Social Rights) ledamot
- Christoffer Lindblad (grundare och partner, Pelago AB) ledamot
- Elisabeth Tamm (chef, skatte- och familjejuridik, Ålandsbanken) ledamot
- Fredrik Andersson (entreprenör) ledamot
- Lars Häggström (Executive in Residence, IMD Business School) ledamot

CIVIL RIGHTS DEFENDERS PERSONAL:

Civil Rights Defenders arbete genomförs i huvudsak av de anställda vid organisationens huvudkontor i Stockholm samt vid fältkontoren i Asien, Belgrad, Bogotá, Pristina, Sarajevo, och Tirana. Antalet anställda vid årsskiftet 2017/2018 var totalt 52 personer, jämfört med 49 personer vid årsskiftet 2016/2017.

Fördelningen per kontor

Stockholm	38
Belgrad	6
Bogotá	1
Pristina	2
Sarajevo	2
Asien	1
Tirana	2
Totalt	52

VÄSENTLIGA HÄNDELSE R UNDER RÄKENSKAPSÅRET

- 2016 inledde Civil Rights Defenders en omorganisation av kommunikations- och insamlingsavdelningen. Under 2017 ombildades dessa till två separata avdelningar (Fundraising Department och Communications Department) för att under-

CIVIL RIGHTS DEFENDERS STYRELSE

Benedicte Berner

Christoffer Lindblad

Anna Jonsson Cornell

Elisabeth Tamm

Carin Norberg

Fredrik Andersson

Lars Häggström

lätta en prioritering av insamlingsverksamheten. Under året gjordes en stor satsning på insamling och en chef för avdelningen anställdes. Målet är att andelen fria medel från privatpersoner och företag ska öka kraftigt under kommande år.

- Förra året utökade Civil Rights Defenders verksamheten i Europa och ombildade det tidigare programmet för Västra Balkan till en avdelning för Europa (Europe Department). Arbetet täcker nu även Turkiet.

- 2017 valde Civil Rights Defenders Executive Director, Robert Hårdh, att gå vidare till nytt uppdrag efter 19 år som chef för organisationen. John Stauffer, Civil Rights Defenders chefsjurist, tog den 22 december 2017 över rollen som tillförordnad Executive Director, detta fram tills att organisationens nya Executive Director tillträder i maj 2018.

- Under början av året stängdes fältkontoret i Chisinau, Moldavien. På grund av bristande finansiering fick Civil Rights Defenders prioritera alternativa sätt att bedriva verksamheten. Samarbetet med våra partnerorganisationer fortsätter, om än i mindre skala.

- En ny treårig strategi (2017–2019) antogs i början av året. Utifrån strategin skrivs årligen en detaljerad Plan of Action där organisationen bestämmer kortsiktiga mål på organisations-, avdelnings- och individnivå. På detta sätt samordnas arbetet mot gemensamma och övergripande mål. En harmoniserad resultatstyrningsmodell implementerades för att följa upp arbetet. Målen på en övergripande nivå följs upp i en halvårs- och helårsrapport som presenteras till styrelsen, samt på individnivå i den årliga processen för medarbetarsamtal.

HÅLLBARHETSUPPLYSNINGAR

Arbetsmiljö

Under året har Civil Rights Defenders lagt ett stort fokus på den psykosociala arbetsmiljön, det gäller både organisationsstruktur samt att skapa tydligare roller och förväntningar. Förra året implementerades en ny process för medarbetarsamtal, både chefer och andra medarbetare fick utbildning för att kvalitetssäkra processen. Stödet till organisationens chefer har ökat i samband med att HR-kompetens tagits in i organisationen, vilket i sin tur har utvecklat chefernas kompetens och kapacitet att leda sina team.

Personalenkät

I slutet av 2017 genomfördes den årliga personalenkäten. Vi samarbetade med en ny leverantör vilket gav ett mer detaljerat och avdelningsspecifikt underlag än tidigare, som kan användas för vidare utvecklingsarbete. Organisationen har även ett system där allt arbete som rör resultatet dokumenteras och därmed kan följas upp på såväl organisations- som avdelningsnivå.

Jämställdhets- och mångfaldsarbete

Civil Rights Defenders är en internationell organisation med anställda från länder runt hela världen. Inom organisationen pratas fler än 20 olika språk. I vår Code of conduct, som alla anställda och praktikanter skriver under, ges tydliga riktlinjer kring allas lika värde och hur vi ska agera om vi upptäcker, eller själv utsätts för, trakasserier eller diskriminering.

Kollektivavtal och kompetensutveckling

Civil Rights Defenders följer ett kollektivavtal för tjänstemän tecknad mellan IDEA (Arbetsgivarorganisationen för den Ideella sektorn), Unionen och Akademikerförbunden (Arbetstagarsidan). Kompetensutveckling diskuteras i samband med de årliga medarbetarsamtalen. Utvecklingsplaner och mål skrivs in i individuella måldokument för varje år.

RISKBEDÖMNING OCH RISKHANTERING

Civil Rights Defenders arbetar med systematisk riskbedömning och riskhantering genom att identifiera, analysera och verka för att oförutsedda händelser eller omständigheter inte får negativ påverkan på verksamheten och förväntade resultat.

Genom att analysera, dokumentera och följa upp risker noggrant och systematiskt kan negativa effekter undvikas eller mildras. I riskarbetet skiljer vi mellan interna risker, till exempel bristen på adekvata personella resurser, kapacitet eller ledningsfunktioner, rapportering av resultat, finansiell kontroll samt korruption, och externa risker, till exempel oväntade politiska, institutionella, ekonomiska, miljömässiga, sociala eller tekniska omständigheter.

Civil Rights Defenders arbetar med integrerad riskhantering, vilket innebär en kontinuerlig, proaktiv och systematisk process för att förstå, hantera och kommunicera risker från ett brett perspektiv. Det innebär också att fatta strategiska beslut som bidrar till att uppnå organisationens övergripande mål.

Civil Rights Defenders styrelse gör årligen en bedömning av de risker som rapporteras av ledningsgruppen och hur dessa har hanterats. Baserat på analysen av riskbedömning och riskhantering, beslutar styrelsen årligen om en riskhanteringsplan och bedömer i vilken utsträckning den ska påverka strategiska beslut och verksamhetsinriktningar framåt.

Civil Rights Defenders verkar i länder med hög korruptionsrisk och där människorättsarbete i många fall är förbjudet. Därför är det viktigt att arbeta förebyggande. Organisationen har en nolltoleranspolicy och arbetsgrupp mot korruption. Arbetsgruppen hanterar rapporterade misstankar om korruption och upprätthåller och utvecklar goda rutiner för efterlevnad av policyn.

RESULTAT OCH STÄLLNING

Årets verksamhetsresultat uppgår till 285 760 kr. Till följd av en nedgång i valutakursen för USD, så har resultatet belastats av valutakursförlust, vilket ger ett resultat efter finansiella poster på -353 022 kr. Av årets resultat ska 165 120 kr avsättas till den Akutfond som OAK Foundation har varit med och finansierat. Resultatet efter avsättning, -518 142 kr, överförs i ny räkning. Balanserat Eget Kapital uppgår därmed till 6 253 709 kr.

INSAMLING

Intäkter under 2017

Civil Rights Defenders verksamhetsintäkter under 2017 uppgick till totalt 82 782 tkr, vilket är en ökning med 4 126 tkr jämfört med 2016. Intäkterna kommer både från statliga och privata finansiärer och avser både gåvor och bidrag.

För att säkerställa fortsatt finansiell styrka och långsiktig stabilitet kommer organisationen fortsatt prioritera en ökad insamling av statliga och privata finansiärer. Vi kommer även att stärka arbetet med filantroper och utveckla insamlingsverksamheten internationellt.

Statliga bidrag

Under 2017 uppgick Civil Rights Defenders bidragsintäkter från statliga finansiärer till totalt 55 776 tkr vilket är i nivå med 2016. De viktigaste givarna är Sida, SI, UD, Minister of Foreign Affairs the Netherlands och Swiss Federal Department of Foreign Affairs. Bidragen från statliga aktörer är viktiga för ett långsiktigt arbete både i världen och i Sverige.

Privata stiftelser

Privata stiftelser blir en allt viktigare finansiär för organisationen och under 2017 uppgick intäkterna till 7 570 tkr i bidrag och gåvor från detta segment, vilket är något högre än 2016. Största givarna är OAK Foundation, National Endowment for Democracy, Open Society Foundation samt Gerald och Monica Naglers stiftelse.

Insamling från allmänheten

Under året samlade Civil Rights Defenders in 4 023 tkr från privatpersoner. Både privata givare, som gav sporadiska gåvor, och ca 1 260 regelbundna månadsgivare bidrog till vårt arbete. Månadsgivandet möjliggör en långsiktig planering och stabilitet samt minskar administrationskostnaderna. Stödet från månadsgivare är mycket viktigt för vårt fortsatta arbete och är prioriterat under kommande år.

Företag

Under året bidrog företag med 15 411 tkr till Civil Rights Defenders genom antingen långsiktiga samarbeten, att ge en gåva i julkampanjen eller bevilja öronmärkta bidrag. 2016 var motsvarande intäkter från företag 12 244 tkr. Gåvor och bidrag från företag har stor betydelse för att möta utmaningarna framåt och stort fokus kommer vara på att stärka samarbeten med företag.

Som förmånstagare hos Postkodlotteriet tilldelades Civil Rights Defenders 10 000 tkr i den årliga utdelningen, vilket är en ökning med 3 000 tkr mot

FLERÅRSJÄMFÖRELSE

Totala intäkter inkl ränteintäkter och liknande resultatposter (tkr)

Verksamhetsintäkter

Ändamålskostnader/totala intäkter

Insamlingskostnader/totala intäkter

Administrationskostnader/totala intäkter

2017

2016

2015

2014

2013

82 800

79 185

85 582

71 879

61 681

82 782

78 655

85 436

71 804

61 646

87%

89%

91%

94%

94%

7%

4%

1%

2%

1%

6%

5%

3%

3%

4%

föregående år. Svenska Postkodlotteriet beviljade dessutom två specialprojektansökningar på totalt 7 000 tkr under 2017, som sträcker sig över 2–3 år. Större företagsgivare var Millicom och Weekday.

FRAMTIDA UTVECKLING

Civil Rights Defenders har under året påbörjat implementeringen av en ny treårig strategi 2017–2019. Den negativa utvecklingen i omvärlden vad gäller respekt för mänskliga rättigheter och det ökade trycket på människorättsförsvarare innebär att Civil Rights Defenders behöver stärka och utveckla verksamheten. För att möta de resursbehov en fortsatt expansion innebär satsar vi på insamling i Sverige och utomlands. Satsningen ska bidra till ökade resurser och möjliggöra för organisationen att stärka stödet till lokala människorättsförsvarare där behoven är som störst.

Geografiskt kommer Civil Rights Defenders att expandera i alla regioner och världsdelar där vi redan har verksamhet. På grund av utvecklingen i vårt närområde ser vi även ett ökat behov av att stärka arbetet i Europa. Satsningen på Turkiet kommer att följas upp och ytterligare verksamheter kommer etableras i EU-länder. Organisationens påverkansarbete på EU-nivå måste utvecklas och intensifieras, därför öppnar vi också ett kontor i Bryssel. Det finns stora behov av att agera även i Mellanöstern/ Arabiska halvön och Nordafrika och på sikt kommer vi att etablera verksamhet även där.

KODRAPPORT ENLIGT FRIL:s RIKTLINJER

Civil Rights Defenders följer FRIL:s Kvalitetskod – se www.frii.se.

INTÄKTER

- Statliga finansörer – 67% (70%)
- Stiftelser och organisationer – 9% (9%)
- Allmänheten – 5% (5%)
- Företag – 19% (15%)

Totala intäkter inkl ränteintäkter och liknande resultatposter 82 800 tkr (79 185 tkr)
Inre cirkeln visar intäkternas fördelning för 2017 och den yttre för 2016.

ÄNDAMÅLSKOSTNADER

- Afrika – 1% (2%)
- Asien – 10% (8%)
- Eurasien – 25% (33%)
- Europa – 36% (35%)
- HRDs at Risk – 11% (11%)
- Latinamerika – 7% (5%)
- Övrigt – 10% (8%)

Ändamålskostnader 2017: 71 900 tkr (2016: 70 087 tkr)
Inre cirkeln visar ändamålskostnadernas fördelning för 2017 och den yttre för 2016.

RESULTATRÄKNING

	Not	2017	2016
<i>Belopp i kronor</i>			
Verksamhetsintäkter	3		
Medlemsavgifter		5 400	32 400
Gåvor		15 059 110	13 391 759
Bidrag		67 253 282	64 842 200
Övriga intäkter		463 783	388 893
Summa verksamhetsintäkter		82 781 575	78 655 252
Verksamhetskostnader	4, 5		
Ändamålskostnader	6	-71 899 626	-70 087 488
Insamlingskostnader		-6 013 898	-3 498 630
Administrationskostnader	7	-4 582 291	-3 995 000
Summa verksamhetskostnader		-82 495 815	-77 581 118
Verksamhetsresultat		285 760	1 074 134
Finansiell verksamhet			
Ränteintäkter och liknande resultatposter	8	18 331	530 161
Räntekostnader och liknande resultatposter	8	-657 113	-2 753
Summa finansiell verksamhet		-637 782	527 408
Resultat efter finansiella poster		-353 022	1 601 542
Årets resultat		-353 022	1 601 542
Fördelning av årets resultat			
Årets resultat enligt Resultaträkningen (se ovan)		-353 022	1 601 542
Avsättning till ändamålsbestämda medel		-756 097	-309 283
Utnyttjande av ändamålsbestämda medel		590 977	-
Förändring balanserat kapital		-518 142	1 292 259

BALANSRÄKNING

Belopp i kronor			
TILLGÅNGAR	Not	2017-12-31	2016-12-31
Omsättningstillgångar			
Kortfristiga fordringar			
Kundfordringar		150 200	157 838
Övriga fordringar		202 925	465 323
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	9	1 121 302	1 197 300
Kortfristiga fordringar		1 474 427	1 820 461
Kassa och bank		50 764 794	52 928 752
Summa omsättningstillgångar		52 239 221	54 749 213
Summa tillgångar		52 239 221	54 749 213
EGET KAPITAL OCH SKULDER	Not	2017-12-31	2016-12-31
Eget kapital			
Ändamålsbestämda medel		485 841	320 721
Fritt balanserat kapital		6 253 709	6 771 851
Summa eget kapital		6 739 550	7 092 572
Kortfristiga skulder			
Leverantörsskulder		2 484 976	2 141 535
Skuld erhållna, ej nyttjade bidrag	10	36 079 924	39 159 554
Övriga skulder		1 115 673	760 731
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	11	5 819 098	5 594 821
Summa kortfristiga skulder		45 499 671	47 656 641
Summa eget kapital och skulder		52 239 221	54 749 213

FÖRÄNDRING AV EGET KAPITAL

Belopp i kronor			
	Ändamålsbestämda medel (Akutfond)	Balanserat kapital	Totalt eget kapital
Ingående balans	320 721	6 771 851	7 092 572
Ändamålsbestämt av givaren:			-
Akutfonden	479 159	-479 159	
Natalia Project	276 938	-276 938	
Utnyttjande av ändamålsbestämt:			-
Akutfonden	-314 039	314 039	
Natalia Project	-276 938	276 938	
Årets resultat		-353 022	-353 022
Utgående balans	485 841	6 253 709	6 739 550

Runt om i världen finns det modiga människor som står upp för andras rättigheter - utan en tanke på sin egen säkerhet. Akutfonden gör det möjligt för oss att hjälpa dessa personer i utsatta och brådskande situationer. För att öka deras säkerhet driver Civil Rights Defenders även *Natalia Project* som är världens första larm- och positionssystem för människorättsförsvarare i fara.

KASSAFLÖDESANALYS INDIREKT METOD

Belopp i kronor

	Not	2017	2016
Den löpande verksamheten			
Verksamhetsresultat		285 760	1 074 134
		285 760	1 074 134
Erhållen ränta		18 331	345
Erlagd ränta		-2 580	-2 753
Kassaflöde från den löpande verksamheten		301 511	1 071 726
Förändringar i verksamhetskaptal			
Förändring av kundfordringar		7 638	219 261
Förändring av övriga kortfristiga fordringar		338 397	424 840
Förändring av leverantörsskulder		343 441	413 390
Förändring av övriga kortfristiga skulder		-2 500 412	704 422
Kassaflöde från den löpande verksamheten		-1 509 425	2 833 639
Årets kassaflöde		-1 509 425	2 833 639
Likvida medel vid årets början		52 928 752	49 565 297
Valutakursdifferenser likvida medel		-654 533	529 816
Likvida medel vid årets slut	12	50 764 794	52 928 752

NOTER

NOT 1 REDOVISNINGS- OCH VÄRDERINGSPRINCIPER
Redovisnings- och värderingsprinciper överensstämmer med Årsredovisningslagen, BFNAR 2012:1 (K3) och Frivilligorganisationernas Insamlingsråds (FRIL) Styrande riktlinjer för årsredovisning om inget annat anges nedan. Redovisningsprinciperna är oförändrade jämfört med föregående år.

RESULTATRÄKNINGEN

Verksamhetsintäkter

Intäkter redovisas till verkligt värde av det som erhållits eller kommer att erhållas.

Medlemsavgifter omfattar inbetalningar för medlemskap i Civil Rights Defenders. Medlemsavgiften redovisas som intäkt vid erhållen inbetalning från medlemmen.

En transaktion där Civil Rights Defenders tar emot en tillgång eller en tjänst som har ett värde, utan att ge tillbaka motsvarande värde i utbyte, är en gåva eller ett erhålllet bidrag. Om tillgången eller tjänsten erhålls för att Civil Rights Defenders uppfyllt eller kommer att uppfylla vissa villkor och Civil Rights Defenders har en skyldighet att återbetala till motparten om villkoren inte uppfylls, är det ett erhålllet bidrag. Är det inget bidrag är det en gåva. Gåvor avser främst insamlade medel från privatpersoner, företag och organisationer. Gåvor redovisas enligt kontantprincipen men om en gåva avser en bestämd tidsperiod periodiseras gåvan över denna period genom avsättning till ändamålsbestämda medel i eget kapital. I den mån det finns på balansdagen avtalade men ej erhållna gåvor från företag och organisationer intäktsförs dessa efter individuell prövning.

Bidrag redovisas som intäkt när villkoren för att erhålla bidraget har uppfyllts. Erhållna bidrag redovisas som skuld till dess villkoren för att erhålla bidraget uppfylls. Detta innebär att intäktsredovisning endast sker när det i hög grad är sannolikt att bidraget inte kommer att återkrävas. Intäktsredovisning sker även för bidrag som vidareförmedlas till partnerföreningar där Civil Rights Defenders ansvarar mot bidragsgivaren. Bidrag är till största del likvida medel från offentligrättsliga organ och omfattar bidragsgivare som Sida, Svenska Institutet, Utrikesdepartementet och Postkodlotteriet.

Intäkter som inte har med Civil Rights Defenders primära verksamhet att göra redovisas som Övriga intäkter.

Verksamhetskostnader

Verksamhetskostnader omfattar ändamåls-, insamlings- och administrationskostnader. Gemensamma kostnader såsom kostnader för IT, redovisning, verksamhetsstyrning, och kommunikation fördelas enligt en fördelningsnyckel mellan ändamåls-, insamlings-, och administrationskostnader.

Som ändamålskostnader klassificeras sådana kostnader som har direkt samband med att uppfylla

Civil Rights Defenders ändamål enligt stadgarna. Här inkluderas bl a kostnad för personal som är anställd för att möjliggöra genomförande av de verksamheter, inom och utom Sverige, som fastställts av styrelsen, samt omkostnader av administrativ art som är en direkt följd av de åtaganden som Civil Rights Defenders iklätt sig för att uppfylla ändamålen. Till ändamålskostnader räknas även kostnader för opinionsbildning och upplysande verksamhet avseende det uppdrag Civil Rights Defenders har. Även uppföljning, rapportering och revision av projekt utgör ändamålskostnader. I ändamålskostnader ingår även fördelade verksamhetsanknutna stödkostnader. Verksamhetsanknutna stödkostnader fördelas på respektive verksamhet med hjälp av fördelningsnycklar.

Insamlingskostnader är kostnader vars syfte är att generera externa intäkter i form av gåvor och bidrag från samtliga givare, det vill säga såväl privatpersoner som företag. Detta omfattar både befintliga givare och arbetet med att söka nya givare genom kampanjer, utskick och underhåll av givarregister. Hit räknas kostnader för trycksaker, porto och lönekostnader. I insamlingskostnader ingår även fördelade gemensamma stödkostnader.

Administrationskostnader omfattar kostnader förknippade med stadgar och legala krav, t ex styrelse, årsstämma, redovisning, upprättande av årsredovisning och revision samt central ledning och planering. Om en kostnad varken avser ändamål, medlemsvård/-värvning eller insamling hänförs den till administrationskostnader. I administrationskostnader ingår även den del av de gemensamma stödkostnaderna som inte fördelats på ändamåls-, insamlings- eller medlemskostnader.

Alla leasingavtal redovisas som operativ, det vill säga leasingavgiften redovisas linjärt över leasingperioden.

Ersättningar till anställda i form av löner, sociala avgifter och liknande kostnadsförs i takt med att de anställda utför tjänster. Pensionsförpliktelser klassificeras som avgiftsbestämda och redovisas som kostnad det år pensionen tjänas in.

Civil Rights Defenders är en allmännyttig ideell förening och därmed inte skatteskyldig.

BALANSRÄKNINGEN

Tillgångar och skulder värderas till anskaffningsvärde om inget annat anges nedan.

Fordringar och skulder i utländsk valuta värderas till balansdagens kurs.

Kundfordringar värderas individuellt till det belopp som beräknas inflyta.

Civil Rights Defenders är en allmännyttig ideell förening – utan vinstsyfte och externa ägare – vilket gör att begrepp som resultat och eget kapital har en annan innebörd än i andra juridiska former, exempelvis aktiebolag. Eget kapital utgörs av de medel som tillställts organisationen för uppfyllande av dess syften, t ex gåvor, och som på

balansdagen inte utbetalats och där det inte föreligger en sådan juridiskt bindande förpliktelse som klassificeras som skuld eller avsättning.

Eftersom det finns restriktioner för användande av olika medel görs följande uppdelning:

• **Ändamålsbestämda medel:** Kapitalet kan användas men endast till ändamål som givaren alternativt styrelsen angett. Dessa medel utnyttjas normalt under påföljande verksamhetsår. Här ingår gåvor från insamlingar där särskilt ändamål angivits och som ännu ej förbrukats.

• **Balanserat kapital:** Kapitalet utgörs i huvudsak av ej förbrukade medel som tillställts organisationen utan restriktioner samt organisationens resultat. Ej förbrukade

medel som tillställts organisationen utan restriktioner kan disponeras av styrelsen, att användas i enlighet med organisationens stadgar och för uppfyllande av organisationens syften. Årets resultat, enligt resultaträkningen (före fördelning), utgör skillnaden mellan verksamhetsintäkter, verksamhetskostnader och resultat från finansiell verksamhet.

NOT 2 UPPSKATTNINGAR OCH BEDÖMNINGAR

Det finns inga väsentliga poster i föreningens resultat- och balansräkning som baseras på uppskattningar och bedömningar.

	Belopp i kronor	
	2017	2016
NOT 3 GÅVOR, BIDRAG OCH ÖVRIGA INTÄKTER		
<i>Gåvor som redovisats som intäkt</i>		
Allmänheten	4 017 701	3 931 363
Företag:		
Svenska Postkodlotteriet	10 000 000	7 000 000
Millicom	417 155	443 030
Weekday H&M Hennes & Mauritz GBC AB	114 060	0
Övriga företag	96 716	1 637 140
OAK Foundation	97 855	0
Andra organisationer	290 623	370 226
Externa stiftelser	25 000	10 000
Summa intäkter	15 059 110	13 391 759
Erhållen Probono har inte redovisats i resultaträkningen och avser under 2017 huvudsakligen tjänster inom kommunikation och juridik.		
<i>Bidrag som redovisats som intäkt</i>		
Statliga finansierare:		
Sida	52 305 599	52 331 720
Svenska Institutet	810 746	427 774
Utrikesdepartementet	1 363 548	3 063 123
Minister of Foreign Affairs, The Netherlands	1 295 837	
Stiftelser och organisationer:		
Svenska PostkodStiftelsen	0	787 258
OAK Foundation	1 495 741	1 593 618
National Endowment for Democracy	1 143 516	1 670 009
Open Society Foundations	2 651 517	999 796
Gerald & Monica Naglers stiftelse	356 908	180 423
Övriga	1 046 541	624 892
Företag:		
Svenska Postkodlotteriet	4 783 329	3 163 587
Summa intäkter	67 253 282	64 842 200
<i>Övriga intäkter</i>		
Kostnadsersättningar	463 783	388 893
Summa intäkter	463 783	388 893

	Belopp i kronor	
NOT 4 LÖNER, ANDRA ERSÄTTNINGAR OCH SOCIALA KOSTNADER	2017	2016
Löner		
Styrelsen	-	-
Executive Director	1 061 615	848 087
Övriga anställda	19 308 781	15 360 174
Sociala kostnader	6 929 894	5 439 540
Pensionskostnader	2 024 491	1 761 007
Totalt löner och ersättningar	29 324 781	23 408 808

Av pensionskostnaden avser 211 471 kr (183 000 kr) Executive Director.
Ersättningar understigande ett halvt prisbasbelopp har uppgått till 5 000 kr (5 000 kr). Mellan Civil Rights Defenders och Executive Director gäller uppsägningstid om tre månader. Det finns ingen överenskommelse om avgångsvederlag.

Löner och andra ersättningar fördelade per land uppgår till följande:	2017	2016
Sverige	17 705 634	13 505 406
Utlandet	2 664 762	2 702 855
Totalt	20 370 396	16 208 261

Medeltal anställda Sverige

Män	14	11
Kvinnor	21	17
Totalt	35	28

Medeltal anställda utland

Män	5	4
Kvinnor	10	11
Totalt	15	15

Styrelse, antal

Män	3	2
Kvinnor	4	4
Totalt	7	6

Under året har 24 personer (24 personer) arbetat ideellt för Civil Rights Defenders. Värdet av dessa ideella insatser har inte redovisats i resultaträkningen.

NOT 5 LEASING

Civil Rights Defenders leasar kontorslokaler i Sverige och i andra delar av världen. Kostnaderna uppgår för året till 3 694 000 kr (3 688 000 kr).

Framtida kontorskostnader förfaller enligt följande:

	2017	2016
Inom 1 år	3 453 000	3 400 000
2 –5 år	5 738 000	9 009 000

Avtalet om lokalhyra sträcker sig till 2020 med möjlighet till förlängning.
Civil Rights Defenders uthyr i andra hand kontorslokaler om 102 kvm, motsvarande en årshyra om ca 592 000 kr. Nu-
varande andrahandskontrakt förfaller 2018 med möjlighet till förlängning.

	Belopp i kronor	
NOT 6 ÄNDAMÅLSKOSTNADER	2017	2016
Afrika	1 029 804	1 099 241
Asien	7 215 879	5 264 276
Eurasien	17 829 016	22 818 360
Europa	21 008 148	19 534 555
Latinamerika	5 198 232	3 288 668
Protection of Human Rights Defenders at risk	7 560 030	7 666 985
Sverige	5 089 178	4 663 966
Övrigt	6 969 339	5 751 436
Totalt ändamålskostnader	71 899 626	70 087 488

NOT 7 ADMINISTRATIONSKOSTNADER

	2017	2016
Redovisnings- och administrationskostnader	631 677	357 254
Personalkostnader	3 254 693	3 026 895
Kontorskostnader	694 136	560 361
Styrelse- och medlemskostnader	1 785	50 490
Totalt administrationskostnader	4 582 291	3 995 000

NOT 8 RÄNTEINTÄKTER OCH LIKNANDE RESULTATPOSTER

	2017	2016
Ränteintäkter	18 331	345
Räntekostnader	-2 580	-2 753
Valutakursdifferens likvida medel	-654 533	529 816
Totalt	-638 782	527 408

NOT 9 FÖRUTBETALDA KOSTNADER OCH UPPLUPNA INTÄKTER

Förutbetalda kostnader:

	2017	2016
Kontorshyra	855 817	842 824
Pensioner	10 400	170 448
Övrigt	255 085	184 028
Totalt	1 121 302	1 197 300

Belopp i kronor

NOT 10 SKULD FÖR ERHÅLLNA EJ NYTTJADE BIDRAG	2017	2016
Skuld ej utnyttjade bidrag Sida	15 447 901	25 557 332
Skuld ej utnyttjade bidrag Svenska Postkodlotteriet	12 658 728	10 442 057
Skuld ej utnyttjade bidrag övriga	7 973 295	3 160 165
Totalt	36 079 924	39 159 554

NOT 11 UPPLUPNA KOSTNADER OCH FÖRUTBETALDA INTÄKTER	2017	2016
Upplupna sociala avgifter	1 207 068	1 065 607
Semesterlöneskuld	2 380 891	2 183 744
Löneskatt	871 352	699 113
Upplupna kostnader	1 359 788	1 646 357
Totalt	5 819 098	5 594 821

NOT 12 FÖLJANDE DELKOMPONENTER INGÅR I LIKVIDA MEDEL	2017	2016
Kassamedel	60 175	51 718
Banktillgodohavanden	50 704 619	52 877 035
Totalt	50 764 794	52 928 753

NOT 13 VÄSENTLIGA HÄNDELSE EFTER RÄKENSKAPSÅRETS UTGÅNG

Civil Rights Defenders har rekryterat en ny Executive Director som tillträder den 14 maj 2018. Verksamheten har i övrigt fortlöpt som tidigare.

Stockholm, 27 april 2018

 Benedicte Berner Ordförande	 Anna Jonsson Cornell Styrelseledamot	 Elisabeth Tamm Styrelseledamot	 Carin Norberg Styrelseledamot
 Christoffer Lindblad Styrelseledamot	 Fredrik Andersson Styrelseledamot	 Lars Häggström Styrelseledamot	 John Stauffer Executive Director

Vår revisionsberättelse har avgivits 27 april 2018
Grant Thornton Sweden AB

Lena Johnson
Auktoriserad revisor

REVISIONSBERÄTTELSE

TILL ÅRSMÖTET I CIVIL RIGHTS DEFENDERS,
ORG.NR 802011-1442

RAPPORT OM ÅRSREDOVISNINGEN

UTTALANDEN

Vi har utfört en revision av årsredovisningen för Civil Rights Defenders för år 2017. Föreningens årsredovisning ingår på sidorna 26–38 i detta dokument.

Enligt vår uppfattning har årsredovisningen upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av föreningens finansiella ställning per den 31 december 2017 och av dess finansiella resultat och kassaflöde för året enligt årsredovisningslagen. Förvaltningsberättelsen är förenlig med årsredovisningens övriga delar.

Vi tillstyrker därför att årsmötet fastställer resultaträkningen och balansräkningen.

GRUND FÖR UTTALANDEN

Vi har utfört revisionen enligt International Standards on Auditing (ISA) och god revisionssed i Sverige. Vårt ansvar enligt dessa standarder beskrivs närmare i avsnittet ”Revisorns ansvar”. Vi är oberoende i förhållande till föreningen enligt god revisorssed i Sverige och har i övrigt fullgjort vårt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

ANNAN INFORMATION ÄN ÅRSREDOVISNINGEN

Det är styrelsen och Executive Director som har ansvaret för den andra informationen. Den andra informationen består av Verksamhetsberättelse 2017 (men innefattar inte årsredovisningen och vår revisionsberättelse avseende denna).

Vårt uttalande avseende årsredovisningen omfattar inte denna information och vi gör inget uttalande med bestyrkande avseende denna andra information.

I samband med vår revision av årsredovisningen är det vårt ansvar att läsa den information som identifieras ovan och överväga om informationen i väsentlig utsträckning är oförenlig med årsredovisningen. Vid denna genomgång beaktar vi även den kunskap vi i övrigt inhämtat under revisionen samt bedömer om informationen i övrigt verkar innehålla väsentliga felaktigheter.

Om vi, baserat på det arbete som har utförts avseende denna information, drar slutsatsen att den andra informationen innehåller en väsentlig felaktighet, är vi skyldiga att rapportera detta. Vi har inget att rapportera i det avseendet.

STYRELSENS OCH EXECUTIVE DIRECTORS ANSVAR

Det är styrelsen och Executive Director som har ansvaret för att årsredovisningen upprättas och att den ger en rättvisande bild enligt årsredovisningslagen. Styrelsen och Executive Director ansvarar även för den interna kontroll

som de bedömer är nödvändig för att upprätta en årsredovisning som inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel.

Vid upprättandet av årsredovisningen ansvarar styrelsen och Executive Director för bedömningen av föreningens förmåga att fortsätta verksamheten. De upplyser, när så är tillämpligt, om förhållanden som kan påverka förmågan att fortsätta verksamheten och att använda antagandet om fortsatt drift. Antagandet om fortsatt drift tillämpas dock inte om styrelsen och Executive Director avser att likvidera föreningen, upphöra med verksamheten eller inte har något realistiskt alternativ till att göra något av detta.

REVISORNS ANSVAR

Våra mål är att uppnå en rimlig grad av säkerhet om huruvida årsredovisningen som helhet inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel, och att lämna en revisionsberättelse som innehåller våra uttalanden. Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men är ingen garanti för att en revision som utförs enligt ISA och god revisionssed i Sverige alltid kommer att upptäcka en väsentlig felaktighet om en sådan finns. Felaktigheter kan uppstå på grund av oegentligheter eller fel och anses vara väsentliga om de enskilt eller tillsammans rimligen kan förväntas påverka de ekonomiska beslut som användare fattar med grund i årsredovisningen.

Som del av en revision enligt ISA använder vi professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Dessutom:

- identifierar och bedömer vi riskerna för väsentliga felaktigheter i årsredovisningen, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel, utformar och utför granskningsåtgärder bland annat utifrån dessa risker och inhämtar revisionsbevis som är tillräckliga och ändamålsenliga för att utgöra en grund för våra uttalanden. Risker för att inte upptäcka en väsentlig felaktighet till följd av oegentligheter är högre än för en väsentlig felaktighet som beror på fel, eftersom oegentligheter kan innefatta agerande i maskopi, förfalskning, avsiktliga utelämnanden, felaktig information eller åsidosättande av intern kontroll.
- skaffar vi oss en förståelse av den del av föreningens interna kontroll som har betydelse för vår revision för att utforma granskningsåtgärder som är lämpliga med hänsyn till omständigheterna, men inte för att uttala oss om effektiviteten i den interna kontrollen.
- utvärderar vi lämpligheten i de redovisningsprinciper som används och rimligheten i styrelsens och Executive Directors uppskattningar i redovisningen och tillhörande upplysningar.
- drar vi en slutsats om lämpligheten i att styrelsen och Executive Director använder antagandet om fortsatt drift vid upprättandet av årsredovisningen. Vi drar också en

slutsats, med grund i de inhämtade revisionsbevisen, om huruvida det finns någon väsentlig osäkerhetsfaktor som avser sådana händelser eller förhållanden som kan leda till betydande tvivel om föreningens förmåga att fortsätta verksamheten. Om vi drar slutsatsen att det finns en väsentlig osäkerhetsfaktor, måste vi i revisionsberättelsen fästa uppmärksamheten på upplysningarna i årsredovisningen om den väsentliga osäkerhetsfaktorn eller, om sådana upplysningar är otillräckliga, modifiera uttalandet om årsredovisningen. Våra slutsatser baseras på de revisionsbevis som inhämtas fram till datumet för revisionsberättelsen. Dock kan framtida händelser eller förhållanden göra att en förening inte längre kan fortsätta verksamheten.

- utvärderar vi den övergripande presentationen, strukturen och innehållet i årsredovisningen, däribland upplysningarna, och om årsredovisningen återger de underliggande transaktionerna och händelserna på ett sätt som ger en rättvisande bild.

Vi måste informera styrelsen om bland annat revisionens planerade omfattning och inriktning samt tidpunkten för den. Vi måste också informera om betydelsefulla iakttagelser under revisionen, däribland de eventuella betydande brister i den interna kontrollen som vi identifierat.

RAPPORT OM ANDRA KRAV ENLIGT LAGAR OCH ANDRA FÖRFATTNINGAR SAMT STADGAR

UTTALANDE

Utöver vår revision av årsredovisningen har vi även utfört en revision av styrelsens och Executive Directors förvaltning för Civil Rights Defenders för år 2017.

Vi tillstyrker att årsmötet beviljar styrelsens ledamöter och Executive Director ansvarsfrihet för räkenskapsåret.

GRUND FÖR UTTALANDE

Vi har utfört revisionen enligt god revisionssed i Sverige. Vårt ansvar enligt denna beskrivs närmare i avsnittet "Revisorns ansvar". Vi är oberoende i förhållande till föreningen enligt god revisorssed i Sverige och har i övrigt fullgjort vårt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för vårt uttalande.

STYRELSENS OCH EXECUTIVE DIRECTORS ANSVAR

Det är styrelsen och Executive Director som ansvarar för förvaltningen enligt stadgarna.

REVISORNS ANSVAR

Vårt mål beträffande revisionen av förvaltningen, och därmed vårt uttalande om ansvarsfrihet, är att inhämta revisionsbevis för att med en rimlig grad av säkerhet kunna bedöma om någon styrelseledamot eller Executive Director i något väsentligt avseende företagit någon åtgärd eller gjort sig skyldig till någon försummelse som kan föranleda ersättningsskyldighet mot föreningen.

Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men ingen garanti för att en revision som utförs enligt god revisionssed i Sverige alltid kommer att upptäcka åtgärder eller försummelser som kan föranleda ersättningsskyldighet mot föreningen.

Som en del av en revision enligt god revisionssed i Sverige använder vi professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Granskningen av förvaltningen grundar sig främst på revisionen av räkenskaperna. Vilka tillkommande granskningsåtgärder som utförs baseras på vår professionella bedömning med utgångspunkt i risk och väsentlighet. Det innebär att vi fokuserar granskningen på sådana åtgärder, områden och förhållanden som är väsentliga för verksamheten och där avsteg och överträdelser skulle ha särskild betydelse för föreningens situation. Vi går igenom och prövar fattade beslut, beslutsunderlag, vidtagna åtgärder och andra förhållanden som är relevanta för vårt uttalande om ansvarsfrihet.

Stockholm den 27 april 2018

Grant Thornton Sweden AB

Lena Johnson
Auktoriserad revisor

CHEFER/ANSVARIGA VID ÅRSSKIFTET 2017/2018

HUVUDKONTOR STOCKHOLM (SVERIGE)

John Stauffer, *Executive Director /Legal Director*

Päivi Hemming, *Chief Operating Officer*

AVDELNINGAR HUVUDKONTOR,

ASIA DEPARTMENT

Martin Gemzell, *Programme Director*

COMMUNICATIONS DEPARTMENT

Yvonne Borg Nordlind, *Director of Communications*

EAST AND HORN OF AFRICA DEPARTMENT

Mesfin Negash, *Programme Director*

EURASIA DEPARTMENT

Joanna Kurosz, *Programme Director*

FINANCE DEPARTMENT

Karin Fritz, *Chief Financial Officer*

FUNDRAISING DEPARTMENT

Anna Magnard, *Development Director*

HUMAN RIGHTS DEFENDERS AT RISK DEPARTMENT

Peter Öholm, *Programme Director*

LATIN AMERICA DEPARTMENT

Erik Jennische, *Programme Director*

LEGAL DEPARTMENT

John Stauffer, *Executive Director /Legal Director*

FÄLTKONTOR

ASIA

Martin Gemzell, *Programme Director*

BELGRAD (SERBIEN)

Goran Miletic, *Programme Director for the Europe Department*

BOGOTÁ (COLOMBIA)

María Pía Alvira, *Programme Officer*

PRISTINA (KOSOVO)

Sarah Maliqi, *Programme Officer*

SARAJEVO (BOSNIEN-HERCEGOVINA)

Ena Bavic, *Programme Officer*

TIRANA (ALBANIEN)

Vasilika Laci, *Programme Officer*

STYRELSE

Benedicte Berner,
medieanalytiker
(Styrelseordförande)

Benedicte Berner undervisar i media och demokrati vid Institut d'Etudes Politiques de Paris. Hon har även undervisat i yttrandefrihet vid Harvard University och är

”Associate” vid Davis Center for Russian and Eurasian Studies vid Harvard University. Hon har tidigare arbetat på Internationella Röda Korset och IOM (International Organization for Migration) i Moskva och som chef för internationella frågor vid Europeiska medieinstitutet.

Christoffer Lindblad,
grundare och partner,
Pelago AB (Ledamot)

Christoffer Lindblad är grundare och partner på Pelago, en ledande nordisk ledarskapsrådgivare. Christoffer var tidigare Sverigechef och Partner på Alumni, ett

företag inom chefsrekrytering och ledarskapsutveckling. Han har breda nätverk inom nordiskt näringsliv samt gedigen erfarenhet av VD- och styrelserekryteringar till internationella företag och organisationer. Christoffer har en bakgrund som jurist från Lunds universitet och har bland annat arbetat på advokatbyrån Mannheimer Swartling.

Anna Jonsson Cornell,
professor (Ledamot)

Anna Jonsson Cornell är professor i komparativ konstitutionell rätt och prodekan för Juridiska fakulteten vid Uppsala universitet. Hon undervisar i konstitutionell rätt, komparativ konstitutionell

rätt och säkerhetsjuridik. Hennes specialisering ligger bland annat inom statsbyggnadsprocesser, rättsstatlighet och rättighetsskydd, samt internationellt polisiärt samarbete och människohandel.

Elisabeth Tamm,
chef, skatte- och familjejuridik,
Ålandsbanken (Ledamot)

Elisabeth Tamm är chef för Ålandsbankens notariatavdelning. Hon sitter i ett antal styrelser, bland annat som ordförande i Alba Langenskiölds Stiftelse

och stiftelsen för Astrid Lindgrens Barnsjukhus. Hon är även ledamot i H&M Foundation, Familjen Erling Perssons stiftelse, med flera. Elisabeth har en Jur. kand. och civilekonomexamen från Uppsala Universitet.

Carin Norberg,
styrelseordförande, Center for Economic and Social Rights (Ledamot)

Carin Norberg har en Pol Magexamen från Uppsala Universitet. Hon har lång erfarenhet av arbete med Sida där hon var anställd 1971–2002. Hon har

även varit rådgivare vid FN:s Namibiakommissaries kontor i New York och under perioden 2006–2012 var hon direktör för Nordiska Afrikainstitutet. Carin har även varit aktiv medlem i flera styrelser, så som Svenska Institutet i Alexandria och TI Sverige.

Fredrik Andersson,
entreprenör (Ledamot)

Fredrik Andersson har lång erfarenhet av strategisk kommunikationsrådgivning och entreprenörskap i Sverige och internationellt. Han har även stor erfarenhet av samhällsfrågor,

politik och rättighetsfrågor. Fredrik är delägare och sitter i ledningen för Milttön Group som är ett av Nordens ledande kommunikationsföretag med 250 anställda i Helsingfors, Tallinn, Stockholm, Bryssel och Washington DC. Han är också delägare i Fotografiska Museet samt aktiv inom det ideella scenkonstpriset Medeas styrelse i Sverige. 1998 grundade han PR-byrån Primes Public Affairsgrupp där han arbetade i 14 år.

Lars Häggström,
Executive in Residence,
IMD Business School (Ledamot)

Lars Häggström arbetar på IMD Business School i Lausanne, Schweiz, där han föreläser och forskar om ledarskap och förändring. Han är också

grundare och VD av företaget Enable Performance AB som jobbar med utveckling av organisationer och individer. Lars var tidigare personaldirektör för Stora Enso, ett företag verksamt inom området förnyelsebara material, och innan dess personaldirektör för Nordea. Han har också arbetat inom läkemedelsindustrin i England och USA. Lars har en utbildning inom beteendevetenskap och ekonomi från Uppsala universitet.

CIVIL RIGHTS DEFENDERS

är en internationell människorättsorganisation som är politiskt och religiöst obunden.

Organisationen försvarar människors medborgerliga och politiska rättigheter och stärker människorättsförsvarare som är utsatta för risker – med ditt stöd kan vi uträtta mer.

GE DITT STÖD

Swisha valfritt belopp till 900 12 98 eller gå in på www.crd.org för att bli månads-givare.

TESTAMENTERA EN GÅVA

Din sista vilja kan ge andra möjlighet att uttrycka sin. Ring eller maila oss så berättar vi mer.

AKTIEUTDELNING

Skänk din aktieutdelning skattefritt. Kontakta oss eller prata med din bank.

FÖRETAG

Delar ni våra värderingar och vill utveckla er affär i positiv riktning med respekt för mänskliga rättigheter? Kontakta oss för att diskutera hur vi kan lägga upp ett samarbete.

KONTAKTA CIVIL RIGHTS DEFENDERS INSAMLINGSAVDELNING

givarservice@crd.org
08 545 277 30

Bg. 900-1298 / PG 900129-8

KONTAKTA OSS

HUVUDKONTOR, STOCKHOLM

Sergels torg 12, våning 12
111 57 Stockholm, Sweden
Telefon: +46 8 545 277 30
E-post: info@crd.org
www.crd.org

FÄLTKONTOR

ASIEN

asia@crd.org

BELGRAD

Kralja Milana 10/5
11 000 Belgrade, Serbia
Telefon: +381 11 2686 894
Fax: +381 11 268 1455
E-post: belgrade@crd.org

BOGOTÁ

Civil Rights Defenders
Wework Usaquén
Cra. 7 # 116-50
Usaquén, Bogotá, Colombia
E-post: bogota@crd.org

PRISTINA

Gazmend Zajmi no 21
10 000 Pristina, Kosovo
Telefon: +386 49 505 050
E-post: pristina@crd.org

SARAJEVO

Kalmija Baruha 1, (502)
71 000 Sarajevo, Bosnia and Herzegovina
Telefon: +387 33 558 515
E-post: sarajevo.office@crd.org

TIRANA

Rruga Pjetër Bogdani
Pallati Teuta nr. 12 Kati 6
Ap 26
Tirana, Albania
Telefon: +355 68 40 41 869
E-post: tirana.albania@crd.org

FÖLJ OSS I SOCIALA MEDIER

FACEBOOK

Civil Rights Defenders
Civil Rights Defenders Sverige

TWITTER

[@crdefenders](https://twitter.com/crdefenders)

INSTAGRAM

[@crdefenders](https://www.instagram.com/crdefenders)